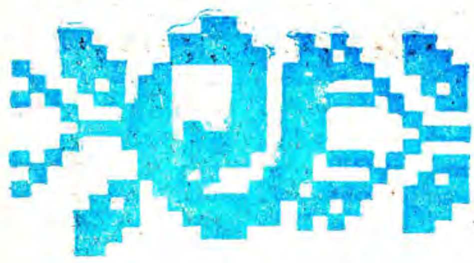

Ніва

ГОД I № 2 БЕЛАСТОК, 11 САКАВІКА 1956 г. ЦАНА 60 гр.

МІКОЛА ЗАСІМ

Дачка Радзімы

Ты была падлеткам,
Нібы матылёчак.
Рваць-бы табе кветкі
Ды звіваць вяночак,

Ды пускаць па Леснай,
Каб плылі далёка,
Мо' хлапчына дзесьці
Іх натрапіць вокам.

Ды не тое доля
Нам падрыхтавала:
Наляцела раптам
Дзікая навала.

Загулі машыны
З свастыкай праклятай,
Запылалі нівы,
Запылалі хаты.

Цяжкая гадзіна
На твой лёс дзявочы
Выпала дзяўчына,
Чэрвеньскаю ноччу.

Ды не пахіліла
Голаў ты ў пакоры,
Па лясах, балотах
Гаравала гора.

Не ў сяле, не ў хаце
Ў будане з накатам,
Ў групе Хрыстафора,
У руках з аўтаматам.

Біла, не давала
Ты фашыстам спуску,
Помсціла за родны
Край свой беларускі.

Помсціла штодзённа
І жалю не знала.
Да сваіх, як маці,
Сэрца прыхіляла.

Вынесла прабітым
З бою камандзіра,
Над ім наглуміцца
Не дала вампірам.

Дахлаў, Белавежа,
Пераправа, Спорау...
Месц няма і ліку,
Дзе лячыла хворых.

...Ордэны ўквяцілі
Твае зараз грудзі.
Пра цябе злажылі
Нават песні людзі.

Ты цяпер за працай,
Слаўная жанчына,
Новыя палацы
Строіш для Айчыны.

І складаю песню
Я табе за тое,
Што прайшла ты з чэсцю
Жыццё маладое.

Што ў баях крывавых,
Працай для Айчыны,
Здабыла ты славу,
Простая жанчына.

Прадзільшчыца Баваўнянага Камбіната ў Фастах — перадавік працы, Ядвіга Чэрвінская пры сваёй машыне.
Фото — Лей

ЯНЫ ДАБ'ЮЦЦА СВАЙГО...

Ці вы былі ля крыніцы? Вада, выдабываючыся з-пад паверхні зямлі, адразу ўзлятае на некаторы ўзровень, уверх, а потым ападае і усё гэта складаецца на тое, што мы здалёк ужо чуем шум крыніцы.

Такое параўнанне ўспомнілася мне, калі я набліжалася да Баваўнянага Камбіната ў Фастах. А калі вышаўшы за вароты, пасля маёй пабыўкі ў ім, я яшчэ раз азірнулася назад, на магутную пабудову 6-гадовага плана, мне здавалася, што гэты гул — гэта ў адзін голас сабраныя словы работніц і работнікаў — маладых дзяўчат і хлапцоў, якія быццам крынічны ключ уліваюць новыя, свежыя сілы ў вялікую справу — выкананне задач 5-гадовага плана.

Многа можна было-б гаварыць гэтак аб асабістых уражаннях, бо шмат іх ёсць і шмат родзіцца і пралятае праз галаву.

Аднак лепш будзе, калі пазнаёмлю Вас бліжэй з жыццём Камбіната ў Фастах.

Экіпаж Камбіната — пераважна моладзь і пераважна жанчыны. Сярод жанчын рэдка сустрэнеш пажылую. Дзе не глянь — усё маладыя дзяўчаты! Калі я хацела даведацца, як сярод гэтакіх маладых чуюцца старэйшыя, мне трэба было ўперш пашукаць іх. І яны добра чуюцца. Моладасць і на іх пераходзіць. — Атмасферу ўласцівага соцыялістычнага падыходу да працы, да прадукцыі, ствараe ў нас моладзь — гаворыць старшыня прызаводскай ячэйкі ЗМП — Анна Суяк.

— Моладзь у нас поўна энергіі і энтузіязму да працы. Яна належна разумее сваю адказнасць перад партыяй, урадам і народам. Моладзь — члены ЗМП — першыя з'явіліся ініцыятарамі соцыялістычнага спаборніцтва на нашым заводзе і распаўсюдзілі яго на ўвесь экіпаж.

Моладзь Камбіната ў Фастах высока цэніць ролю калектыва ў жыцці і працы. Дзеля таго, каб лепш працаваць, яны сарганізавалі брыгаду імя Г. Руткоўскага, Г. Савіцкай і іншыя. Вось словы адной са шматлікіх дэкларацый, якія складаліся з просьбай прыняць данага працаўніка ў тую, ці іншую брыгаду: „у брыгадзе абяцаю працаваць сумленна, што прычыніцца да росту ўзроўню нашай прадукцыі, навучаць слабейшых сяброў, змагацца за высокі ідэалагічны ўзровень нашага экіпажа, не адрывацца без патрэбы ад працы".

Брыгада — гэта згодны калектыў, дзе няма Я, а толькі МЫ.

Вось тав. Рэпэта гутарыць з намі. Праз шум машын, я чую яе звонкі, малады, станоўчы голас: „Калі трэба, памагаем у працы адна другой".

Нельга траціць дарма часу — заяўляе нам перадавік працы, Камінская. Яе дэвіз: абавязацельствы нашы мусім выканаць!

А яны трудныя! Трэба да максімум выкарыстаць кожны кусочак ніткі. Ды прадзільшчыцы станоўчы! Яны даб'юцца свайго!

Першае ў дзеях завода абавязацельства індывідуальнае ўзяла тав. Чэрвінская. Яна забавязалася даць у месяц 100 клг. панадпланавой пражы.

Сярод старэйшых таксама ёсць заслужаныя работнікі, якія побач з энергіяй маюць вялікі вопыт і з'яўляюцца прыкладам для моладзі. Такія прозвішчы як: тав. Лыкоўскі ці Хмелеўскі, акружае агульная пашана.

Многа жанчын, якія працуюць у камбінаце ў Фастах прышлі сюды з вёскі. Ад шырокіх палёў, зялёных ніў прышлі да машын.

Прыглядаючыся да гэтага супрацоўніцтва жанчыны з машынай, здаецца, што яны сардэчныя сяброўкі добра разумеюць і шануюць адна другую і дапамагаюць адна другой.

ВЕРА ЛЕУЧУК

ШТОТЫДНЕВІК БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА — КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

Агляд тыдня

XX З'езд Комуністычнай Партыі Совецкага Саюза з незвычайнай трапнасцю акрэсліў сучасную сусветную сітуацыю. Зараз, калі я сядаю пісаць аб найважнейшых падзеях апошняга тыдня, асабліва прыпамінаецца мне адзін сказ, які неаднаразова паўтараўся на XX З'ездзе КПСС. Таварыш Нікіта Хрушчоў сказ гэты выразіў так: „...На міжнароднай арэне ўтварылася зона міру, згуртаваўшая ў сабе дзяржавы як соцыялістычныя так і несоцыялістычныя дзяржавы Еўропы і Азіі. Гэта зона ахапіла сабой вялікую тэрыторыю землянога шара, на якой пражывае амаль паўтара мільярда людзей, г. зн. большасць насельніцтва нашай планеты". Падзеі апошняга тыдня даказалі, што „зона міру" не толькі існуе але сістэматычна пашыраецца.

Звальненне Глабба — Пашы

Сусветную грамадскую думку ўсхвалявала апублікаванае ў мінулую суботу паведамленне, ў якім гаворыцца, што кароль Іарданіі падпісаў дэкрэт аб звальненні англійскага генерала І. Глабба. (званага Глаббам-Пашам) з пасады галоўнакамандуючага Аравійскім Легіёнам.

На гэтай пасадзе Глабб знаходзіўся ад 1939 года і з'яўляўся абаронцай англійскіх інтэрэсаў у Іарданіі. Апошнімі часамі Глабб імкнуўся выкарыстаць сваю пасаду і прымусіць урад Іарданіі ўдзельнічаць у, скалочваным Англіяй багдадскім ваенным пакце.

Але тут Глабба і яго лонданскіх настаўнікаў сустрэла расчараванне. Іарданія сказала: не. Каралеўскім дэкрэтам зволынена Глабба і яго афіцэраў з Аравійскага Легіёна.

Такім чынам Іарданія перайшла на бок дзяржаў „зоны міру", падобна Лібану і Саўдаўскай Аравіі. Урады гэтых краін у мінулым тыдні афіцыяльна аб'явілі, што адмаўляюцца ад удзелу ў багдадскім пакце. Яшчэ прад гэтым багдадскі пакт зганілі такія дзяржавы як: Егіпет і Сірыя. Гаворачы аб дэкрэце караля Іарданіі варта дадаць, што выклікаў ён у гэтай краіне вялікае задавальненне грамадскасці.

Адэнаўэр у цяжкім становішчы

Аб штодзённым пашырванні „зоны міру" сведчаць таксама апошнія падзеі ў Заходняй Нямеччыне. Як ужо нам вядома ўрад Адэнаўэра прыступіў да адкрытага тварэння нямецкай арміі. У сваіх выступленнях бонскі канцлер ужо не таіўся з тым, што справа тут у хуткім узбраенні па зубы Немцаў і распачацці новай адпомстлівай вайны. Не таіўся, бо быў упэўнены, што яго ваяўнічыя лозунгі падабаюцца Немцам. Аднак сталася інакш. Палітыка Адэнаўэра, прад усім, давяла да расколу ўрадавой кааліцыі. З гэтай кааліцыі выступіла пераходзячы на бок апазіцыі, ФДП. (Свабодная Нямецкая Партыя).

У бонскім парламенце цяпер новы ўклад сіл, які Адэнаўэру не гарантуе перавагі. Што раз менш людзей у Нямеччыне садзейнічае палітыцы стварэння арміі, а штораз больш схіляюцца да думкі ўтварэння аб'еднанай, нейтральнай і мірнай Нямеччыны. Уся заходняя прэса жыва каменціруе новую сітуацыю ў НФР Усе журналісты згаджаюцца з думкай, што ўжо прышоў крах эры Адэнаўэра, у выніку чаго значна замарудзіцца арганізацыю новага Вермахта.

Хто пад кім ямкі капае ...

„Хто пад кім ямкі капае, той сам у іх падае" — гаворыць народная прыказка. Аб слушнасці гэтай прыказкі пераканаўся ўрад Турцыі. Як вядома Турцыя дазваляе ЗША са сваёй тэрыторыі запускаць паветраныя шары на тэрыторыю СССР і іншых краін.

Гэтыя шары прычынілі шмат шкод, між іншымі паветраную катастрофу ў Чэхаславакіі. Зараз ахвярай амерыканскай балоннай акцыі з'яўляецца Турцыя. Як паведамляюць газеты, з прычыны выбуху амерыканскага паветранага шара згарэў турэцкі горад Гэра. Нягледзячы на гэта турэцкі ўрад і ў далейшым дазваляе на запусканне са сваёй тэрыторыі амерыканскіх паветраных шараў.

Сумны вопыт нічога іх не навучыў.

Наглядальнік.

P. S. Варта дадаць, што ў час, калі мы аддаем гэты нумар да друку, французскі міністр замежных спраў п. Піно таксама выказаўся за „зонай міру", моцна крытыкуючы палітыку халоднай вайны і гонкі ўзбраенняў, якую вядуць ЗША і Вялікабрытанія З'яўляецца гэта яшчэ адным доказам слушнасці ацэнкі міжнароднай сітуацыі, якую даў XX З'езд КПСС. Н.

У Алжыры сітуацыя далей напружанная. Паўстанцы нападаюць на атрады французскіх салдатаў і праводзяць сабатаж.
На здымку: Цягнік разбіты паўстанцамі на шляху Альбэр-Бэні Мансур.

XX З'езд КПСС укладам у справу міра і далейшага развіцця соцыялізма

Прамова Э. Кардэлія

БЕЛГРАД. — Газета „Борба" апублікавала прамову Эдварда Кардэлія з 29 лютага г. г. на канферэнцыі Саюза Комуністаў раёна Нові Сад.

Гаворачы аб значэнні XX З'езда Комуністычнай Партыі Совецкага Саюза, Кардэлі заявіў: „Няма ніякага сумнення, што XX З'езд КПСС з'яўляецца вялікай падзеяй, уплыў якой будзе адчувацца на працягу шмат год і сапраўднае значэнне якой поўнасцю ацаніць можна будзе толькі ў будучыні.

З'езд не толькі паправіў ўмовы ўнутраннага соцыялістычнага развіцця, але ўнёс таксама многа новых, жыватворчых элементаў у міжнародны рух і соцыялістычнае развіццё.

У першую чаргу З'езд з'яўляецца вялікім укладам у справу міру і мірнага супрацоўніцтва паміж народамі.

Па-другое, сваімі канцэпцыямі З'езд стварыў спрыяльныя ўмовы для развіцця суадносін і дэмакратычнага супрацоўніцтва на падставе роўнапраўя паміж соцыялістычнымі і прагрэсіўнымі рухамі свету.

Гэта з'яўляецца яшчэ адным крокам наперад, у напрамку пераадалення суб'ектыўных і аб'ектыўных прычын пэўных з'яў ідэалагічнага і палітычнага застою, характэрнага міжнароднаму руху апошніх дзесяцігоддзяў.

З гэтай прычыны вялікае значэнне мае адраджэнне тэзіса Маркса і Леніна аб розных шляхах пераходу да соцыялізма.

Па-трэцяе, выразнае прапагаванне гэтых асноў дасць у выніку добрую, здаровую падставу да дэмакратычнага супрацоўніцтва і адносін паміж краінамі, якія крочаць па шляху да соцыялізма, а таксама паміж іх кіруючымі соцыялістычнымі сіламі, дзеля міру, дзеля шпарчэйшага развіцця ўнутранага будаўніцтва і абмену соцыялістычным вопытам.

Па-чацвертае, наступіў значны ідэалагічны поступ у напрамку пераадалення дагматычнага баласту і ідэйнага застою, які праяўляўся на працягу апошніх дзесяцігоддзяў у асобных галінах навукі і соцыялістычнай ідэалогіі, што ў выніку давяло да рознавідных, залежна ад практычных патрэб, тлумачэнняў асобных тэзісаў Маркса, Энгельса і Леніна, а ў сувязі з гэтым таксама да розных неўласцівых ацэнак пэўных з'яў грамадскага жыцця.

Па-пятае, падобна, як вылічаныя вышэй тэндэнцыі ў галіне ідэалагічнай, так і некаторыя канкрэтныя тэндэнцыі, якія выступаюць ва ўнутраным жыцці — гаспадарчым, палітычным і адміністрацыйна - арганізацыйным, узмацняюць соцыялістычны дэмакратызм — напрамак, які заключаецца ў паслядоўным прыстасаванні форм палітычных да ўзроўню развіцця вытворчых сіл. І хоць цяпер можа здавацца, што пастановы ў гэтай галіне, нічога новага не далі, аднак-жа з'яўляюцца яны вельмі істотнымі, таму што акрэсліваюць напрамак і метад працы, несумненна прысьпяшаючы развіццё соцыялізма Асаблівае значэнне ў гэтым відзе мае асуджэнне праяў парушэння ў мінулым унутрыпартыйнай дэмакратыі і асновы калегіяльнага кіравання — г. зн. асуджэнне гэтакіх палітычных форм, якія выражаюцца ў культе асобы, а таксама ўзмацненне націску на неабходнасць сціслага выконвання законнасці, а ў галіне гаспадарчых адносін — вызначэнне асновы індывідуальных штуршкоў і сцвярджэнне, што інстанцыі ніжэйшых ступеняў павінны карыстацца большай самастойнасцю.

Вось якія вывады можна зрабіць, азнаёміўшыся з матэрыяламі З'езда

Ужо цяпер можам з усёй упэўненасцю сказаць, што народы Югаславіі ўвогуле, а югаслаўскія комуністы ў асаблівасці, маюць усе падставы да таго, каб прыняць са задавальненнем вынікі работы З'езда Гэтыя вынікі з'яўляюцца вялікім укладам у справу міру, у справу будаўніцтва соцыялізма Прычыняцца яны да лепшага ўзаемаразумення і паглыблення дружалюбнага супрацоўніцтва паміж народамі, паміж соцыялістычнымі сіламі Югаславіі і Совецкага Саюза З'езд яшчэ раз дабітна падкрэсліў, як слушнай у нашых умовах з'явілася-б наша арыентацыя ў напрамку наладжання брацкіх адносін і супрацоўніцтва з Совецкім Саюзам, з яго кіруючай сілай — комуністычнай партыяй".

На фабрыках і заводах Польшчы падпісваюцца контрпланы.
На здымку: Момант падпісвання контрплана на металургічным заводзе „Бобрэк".

СВЯТА Радасці і Весялосці

Ужо другі раз па вызваленні арганізуецца ў нашай краіне вялікі фэстын — Свята Песні і Танца, якое будзе вобразам радасці, гордасці і весялосці з дасягнутых вынікаў гаспадарчых, грамадскіх і культурных выцякаючых з рэалізацыі 6-гадовага Плана.

Яно таксама будзе праверкай арганізацыйнай упругасці нашых гурткоў культурнай самадзейнасці. Не трэба хіба дабаўляць, што на гэтай праверцы павінны быць не толькі ўсе нашы беларускія клубы, якія ўжо існуюць і з вялікім поспехам праводзяць культ - масавую работу.

Справа гэта павінна быць пастаўлена так, каб у кожнай беларускай вёсцы, як мага хутчэй паўстаў гурток мастацкай самадзейнасці.

Мы, беларусы павінны масава выступіць з нашым рэпертуарам песні і танца.

Але адкуль яго ўзяць?

Мы яго знойдзем у нашых вёсках. Трэба толькі разглянуцца навокал, пагутарыць са старымі людзьмі — тады напэўна знойдзем там невычэрпальную скарбніцу старадаўніх сумных, жаласлівых песень і вясёлых танцаў

Свята Песні і Танца адбудзецца ў паветах 22 ліпеня, а ў Беластоку 29 ліпеня г. года

Як бачым — часу асталося мала Таму хутка і аддана трэба ўзяцца да работы, каб паказаць багацце і мастацкія вартасці беларускага фальклора. І Р

За рубяжом

РЫМ. — Дзейнасць вулкана Этна ўзмацняецца. З кратэра б'е ў неба дождж попелу і слуп чорнага дыму. Выбухам вулкана спадарожнічаюць глухія грымоты. Насельніцтва агарнула паніка.

Чакаецца яшчэ большых выбухаў вулкана. Этна з'яўляецца найвялікшым вулканам Еўропы. З прычыны яго выбухаў загінула, ад часоў старажытнасці да сучаснасці, больш мільёна асоб.

ВЕНА. — Аўстрыяцкая Дзяржаўная Рада аднагалосна прыняла прапанову партый ўрадавай кааліцыі ў справе вызначэння выбараў у Аўстрыі, на дзень 13 мая.

КАІР. — Міністр замежных спраў Вялікабрытаніі, п. Сэльвін Лойд, які 1 г м прыбыў у Каір, у той-жа самы дзень правёў размовы з прэм'ерам Егіпта Насэрам і з егіпетскім міністрам замежных спраў Фаўзім.

ЛОНДАН. — У пятніцу, з Нікозіі ў Лондан прыбыў брытанскі міністр калоніі п. Леннокс - Боыд. У час свайго знаходжання на Цыпры правёў ён рад размоў з цыпрыйскімі палітыкамі Усе гэтыя размовы закончыліся няўдачай.

МАСКВА. — Выканаўчы Камітэт Таварыства Чырвонага Крыжа і Чырвонага Поўмесяца СССР прызначыў 100 тысяч рублёў дзеля дапамогі турэцкаму насельніцтву, якое знайшлося ў бядотным становішчы ад стыхійнага няшчасця: снегавых лавін, паводак і пажараў.

КАРАЧЫ. — Дня 23 сакавіка Пакістан будзе праклямаваны рэспублікай. Выбары першага прэзідэнта рэспублікі, адбудуцца 5 сакавіка Пакістанская Рэспубліка аднак і ў далейшым будзе з'яўляцца членам Брытанскай садружнасці нацый.

МАСКВА. — Вядомы палярны лётчык, герой Совецкага Саюза І Н Мазарук адляцеў у юбілейны — пяцьдзесяты паветраны рэйд з Масквы на Поўночны Полюс.

Мазарук вязе багаж для працаўнікоў дзэйфуючай палярнай станцыі.

РЫМ. У Італіі зараз адбываюцца масавыя забастоўкі работнікаў прамысловасці. Дня 2 г. м прыступіла да забастоўкі 130 тысяч рабочых усіх галін прамысловасці ў правінцыі Варэсэ

З краіны

БЫДГАШЧ — У Грудзёндзу былі прадстаўнікі пасольства Кітайскай Народнай Рэспублікі ў Польшчы, каб падзякваць экіпажу Фабрыкі Сельскагаспадарчых Прыладаў „Унія" за прыкладнае выкананне абавязацельства — даставы плугоў для іх краіны і абмеркавання з дырэкцыяй і рабочымі плану экспарту на цякучы год. Фабрыка Сельскагаспадарчых Прыладаў „Унія" мае даставіць, у гэтым годзе Кітайскай Народнай Рэспубліцы 4.300 штук плугоў.

Рабочыя фабрыкі забавязаліся выпрадукаваць плугі да кастрычніка гэтага года, гэта значыць на тры месяцы раней, чым прадугледжвае план.

ВРОЦЛАУ. — У лютым сяляне з 11 вёсак вроцлаўскага ваяводства сарганізавалі новыя сельскагаспадарчыя кааператывы. Па два новыя кааператывы сарганізавана ў паветах Болеславец і Стжэлін, далейшыя ў паветах: Любін, Волув, Сыцув і другіх

Разам у врацлаўскім ваяводстве існуе ўжо 1731 кааператываў. У 343 вёсках працуе 105 арганізацыйных камітэтаў.

У часе разлічэнняў да існуючых ужо кааператываў уступіла 2.738 новых членаў.

Лік сялян, якія з'яўляюцца членамі сельскагаспадарчых кааператываў узрос да 50 тысяч

ГДЫНЯ. — Палонены ільдамі на моры ад некалькіх дзён групе польскіх гандлёвых караблёў, прыйшоў з дапамогай прабываючы ў раёне Кілонскага Заліва, совецкі ледакол „Капітан Белаусаў".

Ледакол „Капітан Белаусаў" вызваліў па чарзе з ільдоў і праклаў дарогу ў Кілонскі Канал караблям: „Брыгада Макоўскага", „Глівіцэ", „Кельцэ", „Кольно", „Лех", „Мазуры", „Петроўскі", „Вечорэк", „Велюнь" і „Оксыве".

Цяпер група польскіх караблёў плыве праз Кілонскі Канал.

ПАВЕДАМЛЯЕЦЦА

ўсіх грамадзян, што Галоўнае Праўленне Беларускага Грамадска - Культурнага Таварыства мае сваю сядзібу ў Беластоку, вуліца 1-га мая 3 (будынак ТППР) II паверх, пакой 3. Тэлефон 33-35 — унутраны 6.

Па савецкай БЕЛАРУСІ

У справаздачным дакладзе Цэнтральнага Камітэта Комуністычнай Партыі Савецкага Саюза на XX З'езд КПСС першы сакратар ЦК КПСС таварыш Н. С. Хрушчоў падаў для прыкладу, як узор сапраўднага патрыёта - комуніста тав. Арлоўскага — старшыню калгаса „Рассвет", Беларускай ССР.

Кірыл Пракофіевіч Арлоўскі многа год быў на ваеннай рабоце. У час Вялікай Айчыннай Вайны кіраваў партызанскім атрадам, храбра біўся з ворагам. У адным з баёў яго цяжка параніла. Страціў руку і пайшоў у адстаўку. Падпалкоўніку рэзервы тав. Арлоўскаму справедліва вызначылі пенсію, з якой ён мог-бы некепска жыць.

Ды Кірыл Пракофіевіч не пагадзіўся са становішчам пенсіянера. Як комуніст ён рашыў далей працаваць, пайшоў у абком партыі і папрасіў даць яму работу на цяжкім і адказным участку. Просьбу патрыёта - комуніста задаволілі і рэкамендавалі яго на старшыню калгаса „Рассвет".

Пад кіраўніцтвам тав. Арлоўскага, які паспяхова ўзяўся за справу, калгас з адсталых выйшаў ў рады перадавых.

— Цяпер гэты калгас славіцца на ўвесь Савецкі Саюз — сказаў на З'ездзе таварыш Н. С. Хрушчоў.

Ніжэй публікуем стацію героя Савецкага Саюза К. П. Арлоўскага — дэлегата XX З'езда КПСС, — спецыяльна напісаную для „Нівы".

У КАЛГАСЕ „РАССВЕТ"

На беразе ціхай рэчкі Олы прывольна раскінулася сяло Мышковічы. Шаснаццаць яго вуліц забудаваны новымі прыгожымі дамамі.

А далей за дамамі віднеюць крытыя чарапіцай грамадскія пабудовы — кароўнікі, зернесушылкі са шклянымі сценамі, канюшні, свінярнікі, гаражы, лесапільні, насенныя свірны і многасць другіх будынкаў аб агульным ліку звыш ста. За імі на дзесяткі кіламетраў распасціраюцца ворныя ўгоддзі.

Так выглядзіць цяпер цэнтральная сядзіба калгаса „Рассвет" у магілёўскай вобласці. Здавалася-б, што ў гэтым няма нічога дзіўнага — такіх калгасаў у нас мноства. Ды трэба ўзяць пад увагу адну асаблівасць: на гэтым месцы ў 1944 годзе фашысцкія акупанты пакінулі па сабе толькі руіны. Яны дачыста разграбілі ўсё дабро калгаснікаў.

На звыш дзвесце сем'яў асталася адна карова. Здавалася, трэба шмат год людзям для таго, каб сцерці сумныя сляды ваеннай разрухі.

Ды савецкая ўлада заўсёды ў першую чаргу клапоціцца пра інтарэсы народа. Так было і з нашым калгасам, якому дапамагла дзяржава. Ужо ў першую восень мы засеялі немалыя, на той цяжкі час, плошчы, пачалі будавацца.

Мяне, выбралі старшынёй праўлення калгаса. Памятаю, як з болем у сэрцы абходзіў я родныя месцы, пераверпнуты ў папялішча і пастанавіў тады аддаць усе свае сілы справе служэння народу, на тое, каб як мага хутчэй падняць з руін свае Мышковічы. З вялікай ахвотай і пачуццем веры ў свае сілы ўзяліся ўсе калгаснікі за справу. І вось цяпер, па ўплыве 12 год, мы з радасцю бачым, што нашы намаганні дарма не прапалі.

Гэтае, аб чым я расказваў на пачатку, гэта толькі дзесятая доля таго, што зрабілі калгаснікі. Цяпер напрыклад у нас, шырока выкарыстоўваецца электрычная энергія ва ўсіх галінах гаспадаркі. У калгасе ёсць звыш шасцідзесяці электраматораў, пры дапамозе якіх рыхтуецца корм для быдла, пілуецца лес, сартуецца зерне, падаецца вада на фермы, выконваецца шмат іншых работ.

Усё гэта паляпшыла працу калгаснікаў, зрабіла яе больш прадукцыйнай.

А якая багатая наша жывёлагадоўляная ферма. У новых, чыстых і цёплых будынках — доўгія рады стойлаў, у якіх памешчана звыш паўтары тысячы галоў буйнай рагатай жывёлы ў гэтым ліку 700 дойных кароў кастромскай пароды. Цялушак гэтай пароды мы вывелі з вядомага пляменнага саўгаса „Караваева", з якім нас звязвае цесная дружба.

На ўсю рэспубліку славяцца нашыя даяркі Ніна Беляўская, Надзея Юшкевіч і шматлікія іншыя калгасніцы.

У мінулым годзе, напрыклад Ніна Юшкевіч надаіла ад кожнай каровы сваёй групы не менш чым па 3.500 кілаграмаў малака. Праца даяркі адзначана высокай узнагародай — Ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга. Тав. Юшкевіч — неаднакратная ўдзельніца Усесаюзнай Сельскагаспадарчай Выстаўкі.

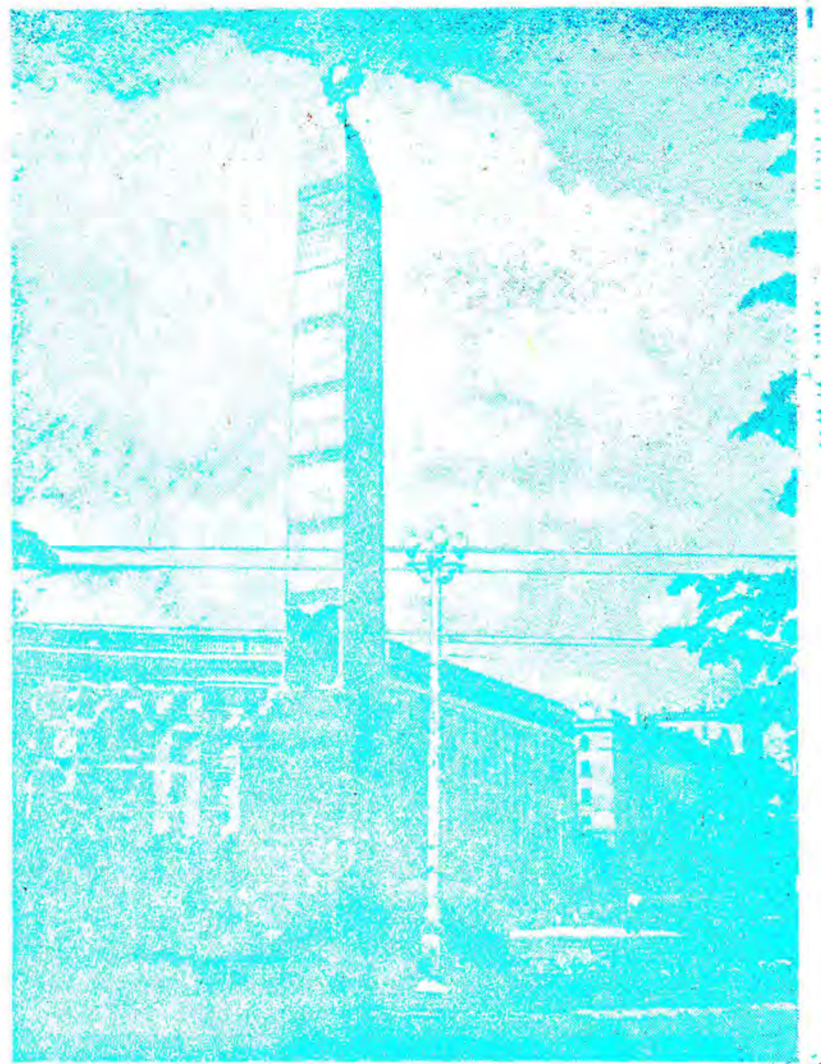
Наогул гаворачы, наша малочна - таварная ферма яшчэ ні разу не ўступіла першынства ў соцыялістычным спаборніцтве калгасаў Беларусі па надоям малака.

Цяпер адкормліваем звыш тысячы свіней. І ў гэтай галіне жывёлагадоўлі ёсць у нас вядомыя людзі: Варвара Рублёўская, Анна Русанава, Федося Кірпічава. Яны дасягаюць выключных рэзультатаў — сярэднясутачнае прыбаўленне ў вазе свіней, за якімі яны наглядаюць, выносіць 800—1000 грамаў.

Неаглядны зямельныя ўгоддзі калгаса. Ён мае без мала дзевяць тысяч гектараў зямлі і ў гэтым ліку ворнай — звыш пяці з палавінай тысяч. Па сутнасці наша арцель з'яўляецца найбуйнейшай ў Беларусі.

Толькі ў мінулым годзе мы пасеялі ільну 700 гектараў, бульбы — 900, кукурузы — 500, павялічылі пасевы азімага збожжа — жыта і пшаніцы.

Аддзельна хочацца сказаць аб кукурузе. Я быў удзельнікам студзеньскага пленума ЦК КПСС. Вярнуўшыся з Масквы, я адразу на першым агульным сходзе калгаснікаў запрапанаваў сур'ёзна ўзяцца за кукурузу — гэтую найбольш цэнную сельскагаспадарчую культуру, без якой не пасунеш наперад жывёлагадоўлі.

Памятнік воінам Савецкай Арміі на Круглай плошчы ў Мінску.

Калгаснікі падтрымалі мяне. Наш аграном, тав. Гарэлік яшчэ зімою арганізаваў гурток, дзе сістэматычна вёў занятки з брыгадзірамі і звеннявымі па агратэхніцы вырошчвання кукурузы. Вясной мінулага года, мы павялічылі пасеўную плошчу на кукурузу амаль у 17 разоў і не зважаючы на тое, што год быў вельмі неспрыяльны для вырасту гэтай культуры, мы сабралі па 300—350 цэнтнераў зялёнай масы, а на шматлікіх дзялянках па 30—40 цэнтнераў зерня з кожнага гектара. Урадлжай з плошчы ў 400 гектараў быў засіласаваны.

Памятаю, да вайны ў нашым сяле амаль зусім не было садоў, а цяпер у нас вялікія калгасны сад аб плошчы ў дзвесце гектараў. Плённыя дрэвы растуць і на ўласных дзялянках калгаснікаў.

Некалькі слоў пра нашы даходы. Шэсць год таму назад даход арцелі вынасіў адзін мільён 261 тысяча рублёў, а ўжо ў 1954 годзе ён узрос да васьмі мільёнаў 600 тысяч рублёў. Даходы мінулага года выносіць 16 мільёнаў рублёў. Зразумела, што пры такіх даходах у нас добра аплочваецца праца калгаснікаў. У мінулым годзе на кожны працадзень мы выдалі па 3 клг. зерня, па 8 клг. бульбы, па 2 клг. агародніны і 30 рублёў грашамі.

Цяпер у калгасе ідзе інтэнсіўная падрыхтоўка да веснавога севу, закладваюцца асновы высокага ўраджаю першага года шостай пяцігодкі.

У будучых артыстаў балету

Будынак опернага тэатра ў Мінску сапраўды можна назваць Палацам мастацтваў. Тут акрамя тэатра размешчаны: тэатральна- мастацкі інстытут, рэспубліканскі Дом народнай творчасці, Беларуская эстрада, філармонія. Тут-жа на адным з паверхаў знаходзіцца адзінае ў Беларусі харэаграфічнае — вучылішча. У вучылішчы рыхтуюцца маладыя кваліфікаваныя кадры артыстаў балету.

Вучылішча створана ў 1937 годзе і за час свайго існавання падрыхтавала многа здольных майстроў балетнага танца. Тут некалі вучыліся заслужаныя артысты БССР Н. Шахаў, саліст беларускага балету С. Грахоўскі і іншыя.

Майстэрству балетнага танца, таксама як і цыркавому майстэрству неабходна вучыцца з маленства.

У Мінскае харэаграфічнае вучылішча прымаюць дзяўчынак і хлопчыкаў з чацвертага класа. Харэаграфічнае вучылішча — гэта адначасова і сярэдняя агульнаадукацыйная школа. За 9 год знаходжання ў вучылішчы дзеці атрымаюць поўную сярэднюю адукацыю і, акрамя таго, авалодаюць балетным майстэрствам, пройдуць курс музычнай вучобы.

Мастацкім кіраўніком вучылішча з'яўляецца народная артыстка БССР А. Нікалаева, дзяцей навучаюць заслужаныя артысты БССР Н. Младзінская, Е. Глінскіх і іншыя.

Выхаванцы вучылішча ўдзельнічалі ў даваеннай і пасляваеннай дэкадах беларускага мастацтва і літаратуры ў Маскве. Дзеці часта выступаюць у канцэртах.

З асяроддзя гэтых юных выканаўцаў, савецкі балет з цягам часу атрымае новае таленавітае папаўненне.

Я. САДОЎСКІ

З ВЫПАДКУ СВЯТА

На стале віно з выпадку свята,
І гасцей змяшчае ледзьве хата.
Толькі, дружа, твой стакан пусты
І касцюм, які нядаўна ты
За палучку першую прыпас,
Спісаны на тры гады ў запас.
Тры гады ні ўвечар і ні ўранне
Ты не выйдзеш з любай на спатканне
Што-ж, няхай яна цябе прабачыць,
Што не зможа гэтак доўга ўбачыць
Ты пакінуў дом, сяброў па школе,
Ты —

Каб закаханыя жылі
Без разлук, пасля якіх ніколі
Не бывае стрэчы на зямлі...
Пільна я прыглядваюся ў далі
І не зводжу зроку ні на міг
З тых, што столькі радасцяў укралі
У мяне і ў дружбакоў маіх.
І пакуль — з-за мора брэх шалёны,
Не здыму я з плеч сваіх пагоны.

І сягоння я,
З выпадку свята,
Не спяшу прылегчы адпачыць,
Я прачышчу ствол у аўтамата —
Хай блішчыць!

Малады беларускі паэт-комсамолец Пятрусь Макаль нарадзіўся ў 1932 годзе ў вёсцы Крушыняны на Беласточчыне ў сялянскай сям'і.

Пасля заканчэння сямігодкі ён навучаўся два гады ў Гродзенскім педагагічным інстытуце, які скончыў у 1953 годзе.

У 1953 годзе малады паэт прыняты ў члены Саюза пісьменнікаў БССР. Цяпер П. Макаль служыць у радах Савецкай Арміі.

Нядаўна ў Дзяржаўным выдавецтве БССР выйшаў з друку яго першы зборнік вершаў «Першы след».

ПУНКТ АХОВЫ ЗДАРОЎ'Я
Ў БЕЛАВЕЖЫ

— Нічога ўжо з яго не будзе — застагнала Грынявецкая паказваючы доктару Ользе Смоктуновіч свайго малога Мішку.

— Дзе я з ім не была. Да ўсіх знахараў ездзіла... да Падалян, да Крыжоў, а нават да Орлі, тамашняй бабкі... І нічога. Відаць беднаму Міхасю суджана смерць. І Грынявецкая стала моцна плакаць.

— Цікава — як гэта бабка ў Орлі вашага Міхася лячыла — спытала доктар Ольга абслухваючы дзіцё.

— Вось на ўсе спосабы. Свечы запальвала і воск ліла, кадзіла, змывала... Розныя спосабы... А потым хлеб на тры часці падзяліла, адзін кусок дала дзіцяці, другі мне казала з'есці, а трэці... тут Грынявецкая замоўкла.

— Ну, а трэці? — пытала доктар Смоктуновіч.

— А трэці, не ўспамінаючы ў хаці — казала — тфу — кінуць у поўнач... зломy...

— Хіба разам з гэтай вашай бабкай — сказала ў гневе доктар Смоктуновіч.

Дастасаваныя лякарствы, як бром, вапна і жалеза, хутка выратавалі Мішку. А падобных выпадкаў было тысячы.

З кожным днём расла слава лекаркі і з кожным днём менш людзей заглядвала да бабкі Козырэвай з Падалян, Бароўскай з Гайнаўкі, Зоські з Орлі, ці Крыжоў. Людзі сталі пераконвацца да медыцынскай веды.

Ольга Смоктуновіч працавала з усіх сіл. Аценілі яе работу, за выдатную працу атрымала Залаты Крыж Заслугі.

— Я ніколі не спадзявалася так высокай узнагароды — гаворыць доктар Ольга Смоктуновіч.

Я? Залаты Крыж Заслугі? За што? За гэта, што выконваю свае абавязкі?

Так! За гэта, што сумленна выконвала свае абавязкі.

... Міхаілу Германюку баліць у грудзях.

Не хачу забіраць час др. Смоктуновіч. У прыёмнай чакае на яе многа пацыентаў. Вось зноў прывязлі хворую, якую трэба зараз адвесці да бальніцы ў Гайнаўку. Самаход хуткай дапамогі будзе за 1,5 гадзін. У такіх выпадках вельмі многа дапамагаў Раён Дзяржаўных Лясоў. Сёння самаход рамантуецца. Час уцякае. Мед-сестра Галя Залубіняк ужо рыхтуе хворай уколы.

Праходзім далей. На дэнтыстычным крэсле сядзіць Мікалай Карунас работнік Раёна Дзяржаўных Лясоў.

Было-бы іх многа больш — гаворыць доктар - дэнтыст Лех Бамблеўскі, але толькі ў гэтым тыдні мы атрымалі зубны свідравальны станок, якім можна весці сапраўднае лячэнне. Да гэтага часу можна было толькі рваць зубы. А як вядома на гэтую „экзекуцыю" не вельмі хто хоча згадзіцца. Тады прыходзілі пацыенты ў крайніх выпадках.

... Нікалай Карунос з'яўляецца 220-тым пацыентам ў гэтым годзе.

Фото І. Р-

Некаторыя гаварылі, што пад чаруючай усмешкай, прыгожай мед-сястры Веры Лазінскай зубы перасталі балець... Ну, я аб гэтым не пераканаўся і не магу нават Вам сказаць ці... на доўга.

Скажу толькі адно, што многія маглі-б навучыцца ад Веры Лазінскай добрых адносін да чалавека.

Ёсць прыказка: „не сунь пальца ў дзверы" — Ну што рабіць, калі Варка Банашкевіч вучаніца III класа гуляючы ўсунула ў дзверы цэлую руку. Што тады рабіць? Хутка трэба ісці да доктара. Аказалася, што пашкоджаны кравяносныя сасуды левай кісці і парабіліся сінякі.

Др. Ольга Смоктуновіч хутка робіць перавязку. За Банашкевічавай уваходзіць Галя Абрыцкая — таксама вучаніца. Ёй вельмі баліць галава. Пры першых аглядзінах было ўжо вядома, што ў вусе робіцца нарыў.

Потым уваходзіць Міхаіл Германюк. — Яму баліць у грудзях... і так далей.

Работы поўныя рукі. Ды др. Ольга Смоктуновіч гэтага не баіцца. Яна гаворыць, што — „як працую — дык чуюся вельмі здорава".

Міма сваіх шасцідзесяці шасці год чуецца молада. Яе веду паглыбляюць савецкія кніжкі і часопісы „Здравохранение", „Мать і ребёнок", „Внутренніе болезні" і іншыя. Яна знойдзе нават яшчэ час на грамадскую працу ў Лізе Жанчын і Камітэце Народнага Фронта.

* * *

Ольгу Смоктуновіч любяць не толькі ўсе жыхары Белавежы, але і з ваколіцы. За што? Ці яна робіць што-небудзь надзвычайнае? Не! Яна толькі сумленна выконвае свае абавязкі. А гэта ўжо многа значыць.

І. РЫБІНСКІ

Вучоныя працуюць
над праблемамі Беласточчыны

Нават позным лютавым вечарам рух на вуліцах Варшавы яшчэ не сціхае. Людзі нягледзячы на вялікі мароз, які у гэтым годзе не скупіць сваёй калючай сілы, спяшаюць у розныя кірункі вялікага горада.

А мароз мацнее, дабіраецца да твараў, рук і ног прахожых. Ён хоча вуліцы Варшавы ўзяць пад свае сцюдзёнае, дэспатычнае ўладанне.

На вежы аднаго з прыгожых гмахаў вуліцы Кракоўскае Прадмесце выбіла 10 гадзін. Аднак яшчэ не ва ўсіх дамах пагасілі агні. Вось мы падыходзім да гмаху Варшаўскага Універсітэта якога вокны зіхацяць яркім святлом. Мабыць тут яшчэ працуюць.

Па шырокай лесвіцы мы падышлі да аднаго з пакояў Варшаўскага Універсітэта і настукалі ў дзьверы.

— Увайдзіце — пачулася з-за дзьвярэй.

Уваходзім да невялікага пакоя. За шырокім сталом, на якім ляжала многа кніжак, розных выкрэсаў і планаў, сядзеў малады чалавек і штосьці пісаў. Ён зусім не здзівіўся, што мы яго так позна наведваем. (мабыць прывык да гэтага — яго часта адведваюць студэнты).

Устаўшы з-за стала падышоў да нас і прывітаўся. Аказалася, што гэта ёсць мгр. Юзэф Тобяш.

— Люблю працаваць у гэтым пакоі — кажа мгр Тобяш. Сюды не так даходзіць вулічны гул Кракоўскага Прадмесця.

— Пытаеце над чым я цяпер працую? — перапытаў нас мгр. Тобяш.

— Вось V Пленум КЦ ПЗПР справу далейшага развіцця сельскай гаспадаркі паставіла як галоўнае заданне ў пяцігадовым плане

На вашай Беласточчыне — кажа далей мгр Тобяш, паспяховае выкананне гэтага задання — з'яўляецца вельмі важнай справай таму, што сельская гаспадарка беластоцкага ваяводства ёсць адсталай у параўнанні з іншымі ваяводствамі нашай краіны.

З гутаркі з мгр. Юзэфам Тобяшам, мы даведаліся што ён, а таксама і іншыя вучоныя Геаграфічнага Інстытута — апрацоўваюць магчымасці далейшага развіцця сельскай гаспадаркі Беласточчыны, а больш усяго — далейшага развіцця сельскай гаспадаркі паветаў з беларускім насельніцтвам, якія з'яўляюцца найбольш адсталымі ў ваяводстве.

Пачатковыя працы вучоных (1951 года) гэта манаграфія эканамічнагаспадарчых цэнтраў некаторых беластоцкіх паветаў як: Семятыч, Бельска, Голдапі і іншых. Наступны перыяд прац, гэта ўжо канкрэтная апрацоўка магчымасцей далейшага гаспадарчага развіцця Беласточчыны.

Яны часта прыязджаюць на кааператыўныя і аднаасобніцкія палі беластоцкага ваяводства і пры дапамозе сялян — ажыццяўляюць свае навуковыя праекты і планы.

— Летам мінулага года — кажа мгр Юзэф Тобяш — я пабываў у вёсках грамады Грабовец, бельскага павету і правёў дакладную аналізу развіцця сельскай гаспадаркі гэтай грамады. Аказваецца, што галоўнай прычынай яе недастатковага развіцця з'яўляецца прастарэлая, трохпольная сістэма апрацоўкі зямлі.

Апрацоўка зямлі гэтай сістэмай выступае ў шматлікіх мясцовасцях Беласточчыны. І таму, дзеля далейшага развіцця сельскай гаспадаркі Беласточчыны, хуткая ліквідацыя гэтай адсталай сістэмы з,яўляецца неабходнасцю.

Мгр Юзэф Тобяш сказаў нам па сакрэту, што ён цяпер падрыхтоўвае дысертацыю аб выкарыстанні эканамічных асродкаў дзеля далейшага развіцця жывёлагадоўлі на Беласточчыне.

Было ўжо вельмі позна калі мгр Юзэф Тобяш адлажыў пяро і ўстаўшы працёр стомленыя вочы. Ну, на сёння хопіць — сказаў. Трэба адпачыць.

Мы развіталіся з мгр. Юзэфам Тобяшам і выйшлі на вуліцу, па якой ўжо рэдка праязджалі аўтамабілі з прыгашанымі фанарамі.

В. БАРШЧЭЎСКІ

Ар рэдакцыі:

З працамі вучоных Геаграфічнага Інстытута — шырэй пазнаёмім нашых чытачоў у наступных нумарах „Нівы".

УЛАДЗІМІР СТАНКЕВІЧ

Развіццё беларускай

Беларускі пісьменнік, Мікола Ткачоў, у часопісе „Беларусь" з лістапада 1955 года, успамінаючы гісторыю беларускага народа з часоў да Вялікага Кастрычніка піша:

„...Скрозь было адно і тое-ж, над усёй Беларуссю разносіўся стогн скутага народа, вісела смуроднае паветра царызма.

...Социяльна заняволены, беларускі народ перажываў і жахлівы нацыянальны ўціск. Сілы рэакцыі і цемрашальства прымалі самыя жорсткія захады для таго, каб прынізіць скампраметаваць чалавечую годнасць беларуса, пазбавіць яго пачуццяў нацыянальнай гордасці і самасвядомасці.

На мову і песню народа, на ўсю яго культуру накладвалася суровая забарона. Гэтая культура выганялася, вытручвалася з кожнай сферы грамадскага жыцця.

...Пагарджаныя вякамі, змучаныя паднявольнай працай беларусы ў новых гістарычных умовах па-іншаму глянулі на саміх сябе, яны пачалі ўсведамляць свае мэты і задачы. Яны болей не маглі пакорліва нясці сваю крыўду і на ўвесь голас заявілі перад цэлым светам: „Хочам людзьмі звацца!".

Коратка і як-жа выразна прадстаўлена гісторыя беларускага народа мінулых часоў.

Зарыва Вялікага Кастрычніка асвятліла мільёнам зняволеных народаў шлях да новага шчаслівага жыцця.

Беларусы ўтварылі сваю Беларускую Социялістычную Савецкую Рэспубліку, у граніцах якой апынулася большасць беларускага народа, які пачаў кроцыць — разам са ўсімі савецкімі народамі па вялікаму гераічнаму шляху, поўнаму мужнасці, славы і вялікіх дасягненняў у галіне культуры, асветы і тэхнікі.

Але звыш трох мільёнаў беларусаў, з прычыны своечасовых гістарычных падзеяў, апынулася ў граніцах памешчыцка - буржуазнай Польшчы, якая ўтварылася ў 1918 годзе пры дапамозе заходніх капіталістычных дзяржаў. Беларусь была падзелена на Усходнюю і Заходнюю.

І ў той час, калі Усходняя Беларусь станавілася ўсё магутнейшай і квітнеючай, над Заходняй Беларуссю — на працягу 20-ці год эндэцка - санацыйнага панавання — „разносіўся стогн скутага няволяй народа".

Паданая на пачатку, скрэсленая праз Міколу Ткачова, гісторыя беларускага народа працягвалася далей у Заходняй Беларусі аж да канца панавання фашызма ў Польшчы.

Пад кіраўніцтвам Комуністычнай Партыі Заходняй Беларусі, беларускі народ не раз узнімаўся на барацьбу супроць прыгнятальнікаў. У друку легальным і нелегальным, з трыбуны Сейма, сходаў і мітынгаў, у залах Акружных Судоў, з-за крат турмаў і Картуз-Бярозы — гучаў магутны голас беларускага народа:

„Хочам людзмі звацца!"

Да 1928 г. існавала (будучы жорстка праследаваным) „Таварыства Беларускай Школы", якое ўсякімі спосабамі імкнулася арганізаваць і развіваць культурна - асветнае жыццё беларусаў. Беларусы дамагаліся школаў з беларускай мовай навучання. Да 1925 года ва ўсёй Заходняй Беларусі было некалькі дзесяткаў пачатковых школ і 3 сярэднія, у якіх беларускія дзеці вучыліся роднай мовы.

У 1926 г., з пачаткам панавання „санацыі", яшчэ больш узмоцніўся ў Польшчы нацыянальны ўціск. Пачалася ліквідацыя ўсіх, хоць-бы нават найменшых адзнакаў прагрэсіўнага культурна - асветнага беларускага жыцця. Зачынілі ўсе беларускія школы. Ад 1927 г. аж да 1939 г. ва ўсёй Польшчы існавала толькі адна беларуская школа — гімназія ў Вільні, якою кіравалі прыслужнікі „санацыі" беларускія „хадэкі" (хрысціянскія дэмакраты") — здраднікі беларускага народа.

Пасля ўз'еднання ў верасні трыццаць дзевятага года ўсходніх і заходніх беларускіх зямель, на землях былой Зах. Беларусі пачала расцвітаць культура і асвета: выраслі гурткі народнай самадзейнасці, узнікалі беларускія пачатковыя, сярэднія і педагагічныя школы. Напрыклад, на Беласточчыне, у адным толькі бельскім павеце ў 1940/41 школьным годзе было 109 беларускіх пачатковых школ.

У перыяд гітлераўскай акупацыі (1941—1944 г.), арганізаваная гітлераўскімі прыслужнікамі, здраднікамі беларускага народа, арганізацыя пад назвай „Беларускае Аб'еднанне" намагалася туманіць беларускі народ нацкоўваць беларусаў на палякаў. Нават і „беларускія школы" адчынялі (1 — у Беластоку, 4 — у беластоцкім павеце і некалькі ў бельскім павеце). Але ўсе гэтыя гітлераўскія справы разбіліся аб супраціўленне беларускага народа, выхаванага Камуністычнай Партыяй у духу антыфашызма і

АДКРЫТЫ ЛІСТ

дырэктару гарадскога будаўнічага аб'еднання ў Беластоку

Таварышу І. Эйсманту

Дарагі Таварыш Дырэктар!

Пішу да Вас, таму, што будучы ў Бельску - Падляскім даведаўся быццам Вы ўжо загадзя рашылі ў гэтым годзе выканаць план па будове Комплексу Будынкаў Педагагічнага Ліцэя — толькі ў 80 працэнтах. А чаму не ў 100 працэнтах?

Выбачайце, калі ласка, што ў маім адкрытым лісце будзе некалькі, здавалася-б сухіх лікаў. Ці Вы ведаеце, Дарагі Таварыш Дырэктар, што Педагагічны Ліцэй у Бельску-Падляскім працуе ў вельмі цяжкіх умовах — бо яшчэ з двума школамі: Ліцэям Выхавацельніц Дзіцячых Ясляў і Пачатковай Школай.

У гэтым будынку, які мае 16 залаў, вучыцца моладзь згуртаваная ў 21 класах. Навука адбываецца на дзве, а часам і на тры змены.

Няма памяшканняў на навуковыя і педагагічныя кабінеты, для настаўніцкіх пакаляў і маладзёжных арганізацый. Таксама няма памяшканняў на клуб і чытальню, а Саюз Польскай Моладзі не мае дзе праводзіць занятак па выхаванні, таму што ўсе залы заняты па 14 гадзін у суткі.

Ці Вы ведаеце тав. дырэктар, што на 420 маладых юнакоў і дзяўчат 1/3 знаходзіцца ў жахлівых абставінах.

Так званы „інтэрнат" — гэта ёсць жылыя баракі пабудаваны правізарычна і дрэнна, дзе моладзь пражывае ў насмешлівых санітарна - гігенічных умовах. Яны не маюць дзе адрабляць урокаў — вынікі навучання аказваюцца вельмі дрэннымі.

250 вучням адмовілі памяшкання ў інтэрнаце. Рэшта моладзі знаходзіцца па-за паставянным выхаваўча - педагагічным уплывам.

Моладзь, якая мае ў будучыні выхоўваць новае пакаленне, сама цяпер не раз знаходзіцца пад уплывам класава чужой ідэалогіі. Тады Вы хіба самі прызнаеце тав. дырэктар, што недакончванне будынкаў прыносіць вялікую шкоду ў педагагічна - дыдактычным выхаванні.

Але гэта яшчэ не ўсё.

Я хачу сказаць і пра палітычную вымову: Ідзе гутарка аб будове так званага „Педагагічнага Камбіната", якая пачалася яшчэ ў 1952 годзе. Усё чагосьці не хапала — то пляца, то крэдытаў і не адзін раз змянялі план лакалізацыі. Ды ўсё-ж такі ў красавіку мінулага года — будова была аформлена.

Ці Вы ведаеце, якую вялізарную радасць і энтузыязм выклікала гэта вестка сярод моладзі? З якім запалам кінуліся вучні да падрыхтоўкі пляца і колькі яны паклалі там сваёй працы?

Як самыя бачыце тав. дырэктар, што гэта не былі такія сухія лікі, а за кожнай лічбай стаіць жывы чалавек — малады вучань — будучы „інжынер душ", жадаючы зрабіць многае для нашага грамадскага ладу.

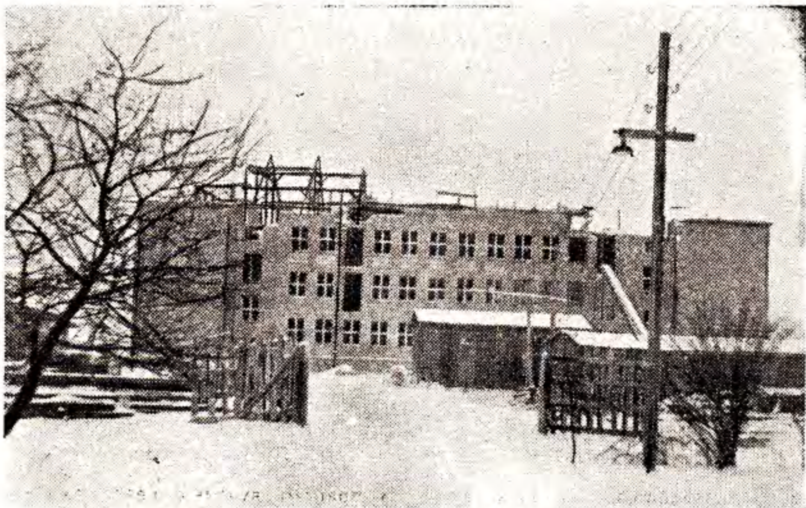
Вас гэта ўсё, уласна кажучы, дагэтуль не вельмі цікавіла. Вашая дачка яшчэ за 3 гады пойдзе ў школу — ў чыстую, ясную, прасторную школу. І пакуль што не будзе карыстаць з інтэрната.

Мусіць таму Вы з лёгкім сэрцам перакрэслілі гэтую будову, што яна Вас ніколі асабіста не будзе датычыць. Але хто ведае — можа абсальвенты Бельскага Ліцэя будуць вучыць і Вашых дзяцей.

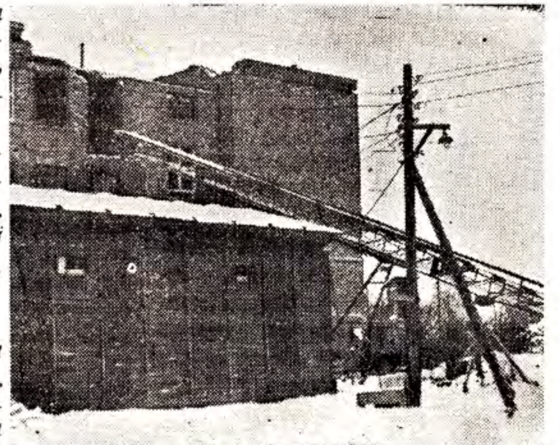
Падумайце, Дарагі Таварыш Дырэктар, пра гэта, што я Вам напісаў і дайце, калі ласка, пазытыўны адказ.

І. ВЕРАС

P. S. — Хацеў-бы я Вам яшчэ сказаць, што за маім подпісам ёсць яшчэ 24 подпісы ўсіх прафесараў і каля тысячы вучняў. І. В.

Фрагмент будовы Беларускага Педагагічнага Ліцэя ў Бельску Падляскім.

Беларускі Педагагічны Ліцэй у будове.

▼▼

асветы ў Польшчы

ў духу ленінскага інтэрнацыяналізма. У адказ на бандыцкае гітлераўскае тыранства — сведамыя беларусы і палякі ўтварылі супольныя партызанскія атрады і білі фашысцкую гадзіну, змагаючыся „за нашу і вашу свабоду".

Совецкая Армія разбіла фашысцкую навалу, выгнала бандытаў з Совецкай зямлі і дапамагла Польскай Народнай Арміі вызваліць ад гітлераўскіх захопнікаў польскія землі.

Утварылася Польская Народная Рэспубліка. Але была гэта ўжо не памешчыцка - буржуазная Польшча, а рабоча - сялянская, у якой усе грамадзяне, незалежна ад нацыянальнасці, расы і веравызнання маюць роўныя правы ва ўсіх галінах дзяржаўнага, палітычнага, гаспадарчага і культурнага жыцця. Правы гэтыя гарантуе Канстытуцыя Польскай Народнай Рэспублікі.

На тэрыторыі Народнай Польшчы жывуць грамадзяне розных нацыяў, і хоць знаходзяцца яны ў вельмі невялікіх колькасцях — усе карыстаюць з аднолькавых з польскім народам праў і абавязкаў. Кожная нацыя мае права вучыць сваіх дзяцей у школе на роднай мове і развіваць сваю — нацыянальную па форме і соцыялістычную па зместу — культуру. Грамадзяне ўсіх нацыяў карыстаюць поўнасцю з належных праў ва ўсіх галінах жыцця Карыстаюць з гэтых праў і беларусы, якія знаходзяцца ў Польшчы (ў асноўным у Беласточчыне) ў колькасці каля 150 тысяч чалавек.

Беларусы прымаюць актыўны ўдзел у грамадска-палітычным, гаспадарчым і культурна - асветным жыцці Беласточчыны і ўсюды, дзе толькі яны знаходзяцца.

У чатырох паветах беластоцкага ваяводства (беластоцкім, бельскім, гайнаўскім і сакольскім), у якіх жыве пераважна беларускае насельніцтва, ёсць 157 пачатковых і сярэдніх школ, у якіх вучыцца ў беларускай мове каля 12 000 дзяцей.

Усім дзецям запэўнена магчымасць акончыць 7-гадовую пачатковую школу і вучыцца далей у рамесных вучылішчах, ці ў сярэдніх агульнаадукацыйных школах

Сярэдніх беларускіх школ ёсць 5: 3 школы 11-летнія агульнаадукацыйныя (ў Бельску, у Гайнаўцы і ў Міхалове), 1 — Педагагічны Ліцэй у Бельску і 1 — Ліцэй Выхавацельніц Дзіцячых Садоў у Бельску. Разам у 5-ці сярэдніх беларускіх школах вучыцца каля 1.000 вучняў. У Бельску, для Педагагічнага Ліцэя і Ліцэя Выхавацельніц Дзіцячых Садоў, будуецца „школьны камбінат", у якім будуць змяшчацца: абодва Ліцэі, інтэрнат для 400 чалавек, сямігадовая пачатковая школа дзіцячы сад і 10 кватэраў для настаўнікаў.

Выпускнікі беларускіх сярэдніх школ не маюць ніякіх перашкод у далейшым здабыванні веды. Яны ідуць у інстытуты, тэхнікумы і ўніверсітэты, едуць вучыцца ў Мінск, Маскву, Ленінград і другія гарады Совецкага Саюза.

Беларуская моладзь у школах вельмі ахвотна займаецца мастацкай самадзейнасцю. У некаторых школах праца школьных гурткоў самадзейнасці стаіць даволі высока. Напрыклад у Бельску, у беларускай 11-летняй школе вельмі выдатна працуюць гурткі: харавы (100 чалавек), танцавальны (20 чалавек), музыкальны (духавы аркестр з 20 чалавек). Школа гэта заўсёды займае адно з перадавых месц у ваяводскіх спаборніцтвах школьных гурткоў самадзейнасці.

Каб настаўнікі беларускіх школ павышалі свае кваліфікацыі, кожны год у час летніх канікулаў арганізуюцца для настаўнікаў курсы. У мінулым годзе курс такі адбыўся ў Салеюўку ля Варшавы 70 беларускіх настаўніц і настаўнікаў на 3-х тыднёвым курсе слухалі даклады аб беларускай літаратуры. На гэтым курсе дакладчыкамі былі дацэнты Мінскага Педагагічнага Інстытута — таварышы Мікалай Іванавіч Гурскі і Васіль Трафімавіч Тарасаў.

У Міністэрстве Асветы разважаецца магчымасць утварэння завочнай беларускай філалогіі пры Настаўніцкай Студыі ў Беластоку.

Высока падняўся і культурны ўзровень беларусаў Беласточчыны, аб чым сведчаць хоць-бы наступныя цыфры: у чатырох (вышэй паданых) паветах існуюць і добра працуюць 84 бібліятэкі і 238 бібліятэчных пунктаў, 151 дзяржаўных і грамадскіх клубаў, 140 гурткоў народнай мастацкай самадзейнасці (30 харавых, 18 драматычных, 42 танцавальных і др.).

Беларусам Беласточчыны ёсць чым цяпер пахваліцца і парадавацца і ёсць за што дзякаваць Польскай Аб'еднанай Рабочай Партыі і Ураду Польскай Народнай Рэспублікі — за аказываемую сардэчную ўвагу справе шырокага развіцця культурна - асветнай і гаспадарчай галін жыцця белрусаў у Польшчы.

Мароз — ваяка

Навокал
трывога —
умаляючыя
сігналы.
Раа-туу-н-куу!
Мароз ідзе
і смаліць вочы.
— Набок!!!
Займаю
Беласток!
Усіх бюракратаў
ў палон бяру.
Дакажу і пакараю,
за парушэнне праў зімы.
Эх,
вы,
вы,
вы,
суслікі...
Месяц студзень...
гэта-ж мой месяц —
загадаў мароз
і прахожых
схапіў
за нос.
Спалохаліся фабрыкі сукна —
вугля няма.
А там ледзь дыхае
Фабрыка плюшу,
аслабла ў баі
марозу аддае сваю душу.
За імі фабрыка фанераў і другія.
Здзіўленыя
бюракраты
злажылі ручкі
як святыя
і ахкаюць
— Ах,
ах,
ах.
Адважыўся
напаў
мароз
пракляты.
А ўсё-ж не мы
— работнікі
вінаваты, —
Ім уладу
ў рукі аддалі...
будзьце-ж
і вы гаспадары...
А яны...
гэтак праспалі
і нам не сказалі,
што вугля няма...
а цяпер
— бяда.
Хваля марозная ідзе,
астаткі пары ў палон бярэ,
адбівацца няма чым.
Нават і ПІМ
зблудзіў,
пра зіму забыў.
А мароз
не жартуе,
у вочы плюе...
Бярэ за горла...
і пятля...
Спалохаліся бюракраты
— завішчэлі:
Сілезія!
вугля!!!

УЛАДЗІМІР САСІМ
Беласток

НАВІНЫ НАВУКІ І ТЭХНІКІ

ЛЕДАКОЛ З АТАМНАЙ УСТАНОЎКАЙ

Дасягнутыя ў Савецкім Саюзе поспехі ў развіцці ядзернай фізікі, радыёхіміі, аўтаматыкі, тэлемеханікі, электронікі і іншых галін навукі і тэхнікі дазволілі шырока разгарнуць работы па выкарыстанню атамнай энергіі ў мірных мэтах. У нашай краіне ўжо накоплен вялікі вопыт у галіне выкарыстання энергетычных атамных установак, пабудована і звыш паўтара года паспяхова дзейнічае першая ў свеце атамная электрастанцыя.

Усё гэта дае магчымасць яшчэ больш разшырыць у шостай пяцігодцы выкарыстанне атамнай энергіі ў мірных мэтах. Распрацаваны Цэнтральным Камітэтам партыі праект Дырэктыў XX з'езда КПСС прадугледжвае пабудаваць у 1956—1960 гадах атамныя электрастанцыі агульнай магутнасцю ў 2—2,5 мільёна кіловат, разгарнуць работы па стварэнню атамных сілавых установак для транспартных мэт.

Будзе пабудаван ледакол з атамным рухавіком. Савецкія вучоныя і канструктары - суднабудаўнікі ўжо распрацавалі тэхнічны праект такога карабля, прызначанага для работы ў Арктыцы. Гэта будзе карабель новага тыпу, які дазволіць змяніць тактыку лядовага плавання, падоўжыць тэрміны навігацыі ў поўночных морах, асвоіць для суднаходства высокашырынныя трасы, расшырыць фронт навуковых даследаванняў у Цэнтральным палярным басейне. Збываецца прадбачанне вядомага рускага мораплавацеля С. О. Макарава, які марыў дасягнуць Поўночнага полюса на ледаколе.

Выкарыстанне атамнай энергіі дасць ледаколу рад важных пераваг у параўнанні з ледаколамі, у топках якіх спальваецца вугаль або нафта, а таксама з ледаколамі, якія прыводзяцца ў дзеянне дызельнымі ўстаноўкамі. Калі ўявіць сабе ледакол такіх-жа памераў, які працуе на звычайным паліве, то ледакол з атамнай сілавой устаноўкай будзе перавышаць яго па працягласці плавання без заходу ў порты для бункероўкі ў дзесяць — дванаццаць разоў, а па магутнасці — больш чым у паўтара раза.

На звычайных ледаколах да 30 працэнтаў водазмяшчэння судна выкарыстоўваецца пад запасы паліва, якія вылічваюцца тысячамі тон. На ледаколах савецкага арктычнага флоту, напрыклад такія запасы дасягаюць трох тысяч тон на адным судне. Сутачны-ж расход яго перавышае сто тон. Такім чынам, ледаколы пазбаўлены магчымасці адыходзіць далёка ад портаў на працяглы час.

На ледаколе з атамнай устаноўкай сутачны расход «гаручага» — урана вылічваецца грамамі. Таму раён плавання такога ледакола становіцца практычна неабмежаваным.

Канструктары атрымліваюць магчымасць выкарыстаць тую частку водазмяшчэння карабля, якая адводзіцца для захоўвання паліва, на павышэнне магутнасці сілавой устаноўкі і павелічэнне трываласці корпуса. Такі ледакол зможа пракладваць шлях у цяжкіх арктычных ільдах, непраходных для сучасных ледаколаў.

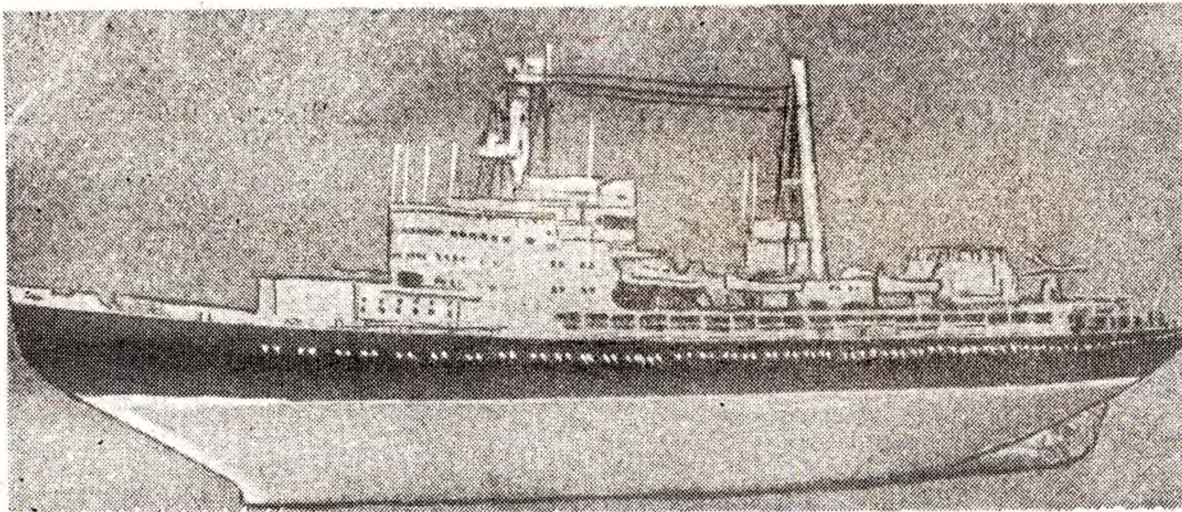
Новы ледакол будзе мець магутнасць галоўных рухавікоў у 44 тысячы конскіх сіл. Яго водазмяшчэнне — 16 тысяч тон. Запасы прымаемыя на борт карабля, дазволяць яму не заходзіць у порты на працягу года. На караблі ствараюцца ўсе ўмовы для плённай працы, культурнага адпачынку каманды. Маракі размесцяцца ў аднамесных і двумесных каютах, дзе прадугледжваецца кандыцыянаванне паветра і люмінесцентнае асвятленне. Памяшканні судна абсталёўваюцца зручнай мэбляй На караблі — кают-кампанія, салоны, клуб, кіноўстаноўка, бібліятэка, чытальня, медыцынскія кабінеты, аснашчаныя сучаснай лячэбна-прафілактычнай апаратурай.

Асабовы склад карабля надзейна ахаван ад шкодных радыёактыўных выпраменьванняў, узнікаючых у атамнай устаноўцы. Кіраванне ёю ажыццяўляецца дыстанцыйна — пры дапамозе сродкаў аўтаматыкі Аўтаматыка і тэлемеханіка значна аблягчаюць працу каманды. Качагараў тут заменяюць апаратары, працуючыя ля пульта кіравання.

Ледакол зможа працаваць у суровых умовах Арктыкі, дзе метэаралагічная абстаноўка выключна складаная. Яму прыдзецца пракладваць шлях у туманы і снегапады, у змроку палярнай ночы. Ён аснашчаецца сучаснымі навігацыйнымі і радыёлакацыйнымі прыборамі, якія забяспечваюць бяспеку плавання і надзейную сувязь з суднамі каравана, праводзімага ім у ільдах. Для лядовай разведкі на борце ледакола будуць знаходзіцца два верталёты. Кіраванне караблём максімальна аўтаматызавана. Яно ажыццяўляецца капітанам з верхняга масціка або з хадавой рубкі.

На адным з суднабудаўнічых заводаў нашай краіны цяпер вядзецца падрыхтоўка да будаўніцтва новага карабля — першага ледакола з атамнай устаноўкай.

З «Праўды»
Ан. ТРЫФАНАЎ

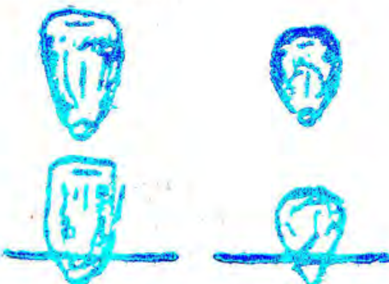

ПАРАДЫ гаспадарам

У перыяд падрыхтоўкі да сяўбы кукурузы, застаецца вельмі важным абмежаваны час паміж абмалотам і высевам зярнят (5—10 дзён), таму што абмалочваць кукурузу загадзя нельга, з прычыны рызыка папсуцця зярнят. Апрача гэтага вынікі аналізу зярнят, праведзенага кантрольна - насеннай лабараторыяй, часта ўжо не будуць адпавядаць фактычнай якасці зярнят з той прычыны, што толькі для правядзення аналізу па стандартнаму метаду патрабуецца да 7 сутак.

Доследы навуковага супрацоўніка Усесаюзнага Навукова - Доследчага Інстытута кормаў, М. А. Філімонава, праведзеныя ў 1955 годзе, паказалі, што можна значна прыспяшыць акрэсленне ўсходжасці зярнят. Распрацаваны ім метад заключаецца ў наступным:

Адлічваюць ад абразцоў 4 пробы зярнят (па 100 зярнят ў кожнай пробе), каторыя заліваюць вадою, папярэдне нагрэтай да тэмпературы 40 градусаў і на працяг двух гадзін замочваюць вадою, падтрымліваючы яе тэмпературу ў межах 38 — 40 градусаў. Цераз 2 гадзіны ў зярнят зрэзваюць вострай брытвай або лязам бяспечнай брытвы кончыкі зародкаў.

Злева зубападобная кукуруза, справа — крамяністая. Угары — ад зародкавага боку, унізе — ад боку, супроцьлеглага зародку. Лініяй паказаны месцы зрэзвання зародка. Робяць гэта так: насенне кукурузы кладуць на кусок кардону, шчыльнай паперы, роўнай фанеры на дошчачку зародкавым бокам уніз; прыціскаючы ўказальным пальцам левай рукі, а правай робяць вертыкальны зрэз, кончыка зародка, не зрэзваючы абалонкі сумежнай з зародкам. Потым здзіраюць абалонку з усяго зародка і зярняты зноў заліваюць свежай, цёплай вадою, мочачы іх на працязе 4 гадз. пры тэмпературы 38—40 градусаў. Пасля замочвання ваду адліваюць, а зярняты размяшчаюць у раслінна - гадаўляных (чарках або блюдзечках) зародкамі ўгору на моцна вільготнай фільтравальнай паперы, складзенай у некалькі слаявін.

Зярняты можна размяшчаць зародкамі ўгору таксама на паверхні нармальна вільготнага пяску. Раслінна - гадоўлянае памяшканне ад верху прыкрываюць дошкамі, але не вельмі шчыльна, каб даць доступ для паветра.

Насенне прарошчваюць пры тэмпературы 35—38 градусаў цяпла на працязе 16 — 17 гадз. не дапускаючы да лішкі вільготнасці, або перасыхання.

Пасля такога прарошчвання да ўсходжых зярнят залічваюцца яшчэ і тыя, якія маюць вілавочныя, буйныя карэньчыкі і сцяблінкі (без нейкіх прыкмет гніцця) або бачаная сцяблінка, а замест карэньчыка — прыкметнае ўздуццё, паўстаўшае ў выніку надмернага зрэзання зародка.

Насенні аб паніжанай энергіі прарастання маюць вырастаючы карэньчык і вілавочную, але не прарослую сцяблінку (без прыкмет гніцця).

Прыкметай нізкай якасці зерняў пасля прарошчвання з'яўляецца таксама кіславата-непрыемны пах, асабліва заўважальны пасля ўскрыцця дошкаў раслінна - гадаўляных памешканняў.

Вылічэнне працэнта ўсходжання насення кукурузы пры такім метадзе праводзіцца звычайным парадкам; як сярэдняя арыфметычная вынікаў прарошчвання чатырох проб. У выпадку неабходнасці лік проб можна скараціць да двух.

Першая ноч была сырая пасля дажджу і, вельмі дарэчы, цёмная. Праз краты на вокнах нашага лагера было чуваць, як безупынна сакаталі конікі над мокрымі бабкамі жыта ля брукаванай дарогі сумна шумелі бярозы.

Лагер — звычайны дом, высока абгароджаны калючым дротам, стаяў на водшыбе завадскога пасёлка Нойштадт. Вахманы жылі ў наступным доме. Па некалькі разоў на ноч яны прыходзілі правяраць наш сон, не цалкам давяраючы дратам, завале на дзвярах і кратам.

Над заводам у хмарнае неба ўздымаўся магутны комін. Няспынны і чорны подых яго здаваўся мне дыханнем нашых збалелых, замучаных працай грудзей. Мы ненавідзелі ўсё тут — і краты на вокнах, і нашых канвойных, і вечны дым, і ўласніка завода Кумбіра з усёй яго пузатай К°.

Дрыжачымі ад хвалявання рукамі апоўначы мы пааддзіралі з гваздоў, паразгіналі іржавыя штабы кратаў... прапаўзлі пад дратамі ў зялёны і ресны бульбянік...

Не ўсе, а толькі ўтрох. З трыццаці нашых сяброў большасць спала, а хто прачнуўся, пакуль мы распраўляліся з жалезам, той ці маўчаў, ці жадаў нам шчаслівай дарогі, ці ў голас баяўся...

Наіўна асцярожныя, мы перайшлі дарогу задам, як мядзведзі, а потым павярнуліся на ўсход. Шарахцелі іржышчам, брылі па свежых ролях, па моры соннага калосся ярыны. Ішлі шпарка, устрымліваючыся, каб не бегчы, прапускалі праз пальцы і зрывалі вільготныя пшанічныя каласы і нават ціха, гулліва іржалі...

З таго часу мы сталі начнымі людзьмі.

Зоркі вялі нас на ўсход. Вясковыя хлопцы, мы былі дрэннымі астраномамі. Ва ўсёй мігатлівай жарстве, што асыпала нашу высокую столь, мы пазнавалі перш за ўсё Вялікую Мядзведзіцу. Яна была ў нас заўсёды па левай руцэ, а трошкі правей ад Зараніцы быў родны наднёманскі край. Туды цягнула нас, як цягне стрэлку компаса на поўнач.

...Дзесятай ночы мы прабіраліся па абшары памешчыцкай бульбы. Ішлі амаль да пояса мокрыя; ногі спатыкаліся на барознах, блыталіся ў густым бульбяніку і непрыемна ныլі пад каленьмі. У грудзях таксама нешта балюча ныла — ці то з сярэдзіны, ці то зверху. Цярплівасці мы назапасілі няімала, але ўсё-ж час ад часу хацелася крыкнуць: «А ліха-ж вам з вашаю бульбай, праклятыя юнкеры!..»

Досвіткам напаткалі на ўскраіне лесу нейкую самотную адрыну, а ля яе вялізны шэры стог старой саломы. Спакуса была вялікая. Каторы ўжо дзень мы то моклі ў кустах пад дажджом, то ад зямлі нацягвалі холадам. Асцярожна і з таго боку, дзе стог амаль упрытык туліўся да сцяны адрыны, мы залезлі на саламяную вышыню, выграблі бярлогу і ляглі. Мікола, як заўсёды, забяспечыў маскіроўку. Пасля ён прытуліўся да мяне і, засынаючы я чуў ягоны шэпт і адчуваў шчасліва роднае сяброўскае цяпло.

Калі я прачнуўся, сонца стаяла яшчэ ўсё высока. Праз салому, якой Мікола прыцярушыў наша гняздо, праменні яшчэ даставалі нас. Першым пачуццем, з якім я ўбачыў іх, была тая самая злосць на доўгі, бясконца доўгі жнівеньскі дзень. Грудзі нацягнуліся сухога і горкага саламянага пылу, і так хацелася выбрацца наверх, ісці. Ды яшчэ было рана, а хлопцы спалі. І я маўчаў.

Неўзабаве здалёк дайшоў гудок паравоза, а потым усё бліжэй пачулася грукатанне вагонных колаў.

— Цягнік, — шапнуў побач са мной Мікола.
— А ты не спіш ужо?
— Даўно.
— І ўсё думаеш?
— Думаю.

Пра што ён думае, я не пытаюся: думаем мы, як відаць, пра адно. Гэта быў жнівень сорак першага года.

Працяг будзе

ТРЭБА ВЫКАРЫСТОЎВАЦЬ МЯСЦОВЫЯ МАТЭРЯЛЫ

Маючы на ўвазе недастаткавы запас знаных у нас і ўсюды ўжываных матэрыялаў будаўляных як: цэгла, дрэва, цэмент і іншыя, Совет Міністраў рашыў прыняць усе меры для выкарыстання ў будоўлі мясцовых матэрыялаў і сыравіны, з якіх могуць быць збудаваны нават вельмі трывалыя і як некаторыя гавораць „вечныя пабудовы".

Трэба ведаць, што на Беласточчыне ад даўніх часоў у некаторых месцах ужо не адзін дзесятак год стаяць пабудовы з так званых матэрыялаў „заступных" як:

У будовах для хатняй жывёлы з каменяя — валуноў, вапны і цэменту.

Памяшканне для людзей з сучча, хворасту, сасновых і ялловых адпадаў у сумесі з вапнай і цэментам.

З гліны, саломы, або галінак ялоўца на так званыя саманныя і глінабітныя будовы, якія могуць быць і як жылое памяшканне для людзей і як будова для хатняй жывёлы, ці як стадола.

Будовы з поўметровых сасновых ці ялловых дроў у сумесі з вапнай і пяском. Можна рабіць пустакі з жужля.

Усе гэтыя будовы вельмі танныя, адпорны на пажар, а сырых матэрыялаў усюды ёсць пад дастаткам. Не хапае ў нас толькі людзей, якія-б пакінулі ўстарэлы спосаб будоўлі толькі з дрэва.

Краўляныя хлявы часта свецяць шпарамі, халодныя, а напрыклад у часе пажару ў Зубаве ў Нічыпарука Аляксея згарэла 3 коней, 3 каровы, 9 авечак, 8 штук свіней, а ў пажар, таксама ў Зубаве, у Максіма Стэпанюка згарэла 2 коней, 2 каровы, свінні і куры.

У агнеадпорных будовах зімою цяпло, а летам — прахалодна.

Будовы з заступчых матэрыялаў найлепш выкончваць так званай „талакой".

Некалькі такіх жылых дамоў можна ўбачыць у вёсцы Плёскі, дзе напрыклад Пятро Васілюк зрабіў сабе дом з вялікай прыгожай верандай.

Шмат дамоў пабудавана і новыя будуюцца ў Бранску, Шэпетове і іншых ваколіцах Беласточчыны.

Н. П.

Пішуць нашы карэспандэнты і чытачы

Аб клубе ў Гнецюках

Вечарам, ідучы з Заблудава я заўважыў, што ў клубе грамадскім ў вёсцы Гнецюкі, гарэла святло. Я зайшоў туды. Што-ж убачыў? Ці безладна сядзячых нудзяроў граючых у карты, як гэта часта спатыкаецца ў некаторых клубах? — Не!

На ўстаўленых крэслах сядзелі дзяўчаты і хлопцы, аб чымсь жыва сумітуючы. Прыняўшы запрашэнне я застаўся на сходзе членаў Саюза Польскай Моладзі.

Як потым даведаўся тэмай дыскусіі было: „Як разняволілі і як будуем Сацыялістычную Польшчу".

Сход гэты розніўся ад іншых сходаў тым, што апрача кароткага ўступу не было тут доўгіх, нудных дакладаў. Моладзь самастойна выказвалася як польскія патрыёты змагаліся за новую ўладу і якой цяжкай была дарога да здабыцця незалежнасці Польшчы.

Дзяўчаты і хлопцы з ажыўленнем вялі дыскусію над тым, як змянілася жыццё мужыка ў сённяшняй Польшчы ў параўнанні з даўніцняй Польшчай.

Дыскутанты цвярдзілі, што дзякуючы народнай уладзе перасталі яны — людзі беларускага паходжання быць паствай польскіх нацыяналістаў.

Моладзь жыва гаварыла аб тым, які ёсць яе ўклад у справу пяцігадовага плана, у будову новай соцыялістычнай Радзімы. Потым разважалі над сарганізаваннем культурнага жыцця ў сваёй вёсцы. Кожны з членаў схода чуўся гаспадаром сваёй вёскі.

Параўноўваючы моладзь вёскі Гнецюкі з моладзю другіх вёсак, якая з лёгкай усмешкай успамінае сход, я дайшоў да выводу, што прычынай таго з'яўляецца форма сходаў.

Чытаючы старонкі „Беластоцкай газеты" часта трапляў на пісьмы вясковай моладзі, якая жалілася, што не мае такога чалавека, які арганізаваўбы і кіраваў-бы культурным жыццём вёскі.

Ці-ж гэты чалавек — арганізатар стварыць цуд без удзелу і дапамогі моладзі? Не! Асноўнай сілай будуць дзяўчаты і хлопцы, — моладзь, якая можа перамагчы ўсялякія труднасці.

Моладзь трэба зблізіць да сябе, зацікавіць тэмай схода, які павінен мець розныя формы збліжаючыя маладых людзей да гаспадарчага жыцця вёскі і краіны і выясняючы сучасную рэчаіснасць.

КАСТУСЬ ВЯЗОЎСКІ

РАЗВІВАЕЦЦА гурток юных мічурынцаў

Беларуская сярэдняя Школа ў Гайнаўцы можа пахваліцца значнымі дасягненнямі ў развіцці мічурынскага руху.

Пры школе ўжо 3-ці год існуе гурток юных натуралістаў. Члены гуртка праводзяць вопыты з раслінамі ў сваім агародзе, робяць саматробныя наглядныя дапаможнікі па батаніцы і заалогіі.

За гэты час яны раздалі каля 150 мокрых і сухіх прылад — прэпаратаў як наглядныя дапаможнікі на навучанню батаніке і заалогіі. Было зроблена каля 50 прэпаратаў і 15 наглядных табліц для свайй школы.

У школьным агародзе пасаджана 28 ушчэп яблыні. 50 кусцікаў чорнай смародзіны, закладзена школка морвы і фруктовых дрэў, пасаджана каля 200 дзічак яблыні і грушы.

У мінулым годзе ў школьным агародзе пасаджана каля 35 розных гатункаў лячэбных, кармавых, прамысловых і дэкарацыйных раслін. З мэтай прапагавання карысных гатункаў раслін было раздана іншым школам і ўстановам каля 10 клг. насення.

Д. В.
Гайнаўка

НОВАЕ ЖЫЦЦЕ

Змянілася жыццё ў Чыжыках. Жыхары нашай вёскі вельмі ўдзячныя Партыі і ўраду за тое ўсё, што змянілася ў яе жыцці.

Сёння ў Чыжыках ёсць чатырохкласная школа, дзеці могуць вучыцца на сваёй роднай беларускай мове.

Многія гаспадары маюць сельскагаспадарчыя машыны, якія палягчаюць ім працу.

У вёсцы ёсць электрычнае святло, радыё, прыязджае кіно. Аб гэтым перад вайной трудна было нават і марыць. Моладзь вучыцца. З нашай вёскі выйшлі такія людзі, якія займаюць высокія пасады.

Ёсць у Чыжах сельскагаспадарчы кааператыў, які з года ў год развіваецца і становіцца багатшым, а тым самым і лепш жывуць члены кааператыва. Старшыня кааператыва Зміцрок Раманюк і праўленне — добра кіруюць працай. Дбаюць, каб няспынна ўзрастала багацце кааператыва.

Уладзімір Петручук
Чыжыкі

Выбары праўлення кааператыва ў Міхалове

У канцы лютага г. г. адбыўся ў Міхалове, беластоцкага павету з'езд дэлегатаў Самапамоцы Хлопскай.

З'езд адкрыў Старшыня Спулдзельчай Рады — гр. Казьмер Окштэль. Даклад аб дагэтулешняй працы Спулдзельні меў Старшыня — Уладзімір Лінькевіч.

У спрэчках, дэлегаты крытыкавалі дагэтулешнюю працу праўлення спулдзельні, гаварылі аб тым, як павінна працаваць праўленне ў будучыні.

Пасля спрэчак дэлегаты выбралі праўленне спулдзельні. Старшынёй праўлення кааператыва большасцю галасоў выбралі гр. Уладзіміра Лінькевіча, другім членам праўлення — Міхася Шынкоўскага і трэцім — Івана Озябло.

ІВАН ПАЛОЦКІ
карэспандэнт

Паважанага веку дажылі Мар'я і Браніслаў Банькоўкія — жыхары Бельска - Падляскага. Нядаўна адсвяткавалі незвычайную ўрачыстасць. Гэтай урачыстасцю з'яўляецца пяцідзесяцігоддзе іх супольнага пажыцця.

Міма сваіх старэньких гадоў — Браніславу Банькоўскаму ёсць 96 гадоў, а жонцы Мар'і — 87, адчуваюць сябе вельмі добра і чэрства.

У салідной старасці акружаныя ўнукамі і праўнукамі.

Паважаным юбілярам жадаем яшчэ доўгіх, светлых і шчаслівых год.

У НАШЫХ ТЭАТРАХ і КІНО

ТЭАТРЫ

ТЭАТР ІМЯ А. ВЭНГЕРКІ у БЕЛАСТОКУ — 10-11 „Нэапаль горад мільянераў", 12-нядзейны. 13-17 III. — „Нэапаль горад мільянераў".

ТЭАТР КАМЕРАЛЬНЫ — ЗАЛ ТПП-Р — 12—14 — „Васса Жэлезнова". 15 — 16 III нядзейны, 17—18 III. — „Васса Жэлезнова".

КІНО

„ПОКУЙ" — ў Беластоку да 11 III. — „Нарачона джыгіта", 12—18 III. — „Чырвоная карчма".

„ТОН" — ў Беластоку да 14 III — „Кухонныя ўсходы", 15—18 III — „Ліст з Ветнама".

„КЛОС" — ў Саколцы да 11 III „Дзень без маххярства", 13—15 III. „2х2=5", 16—18 III. „Белая грыва".

„СОЮШ" — ў Семятычах да 11 III. „У цырку", 13—15 III. „Варшаўская прэм'ера", 16—18 III. „Паручык Ракочага".

„ЗНІЧ" — ў Бельску-Падляскім да 11 III. „Атлантычная аповесць", 13—18 III „Вяртанне".

„ВОЛЬНАСЦЬ" — ў Гайнаўцы да 11 III. „Клопаты рэферэнта Тшышкі", 13—15 III. „Дом на прыгарадзе", 16—18 III. „Падгале ў агні".

ШКОЛА У ВЁСЦЫ

Школа ў вёсцы, мусіць быць тым асродкам, з якога да кожнай сялянскай хаты, павінна ўваходзіць культура.

У школах адбываюцца сходы, для абмеркавання спраў, якія хвалююць жыхароў вёскі, у школе ёсць радыё, дэманструюцца фільмы. Школа мае цесныя сувязі з бацькамі цераз дзяцей. Нічога дзіўнага, калі сяляне на школу глядзяць як на пункт, дзе можна даведацца аб усім тым, што іх цікавіць.

У школе збіраецца моладзь, каб праводзіць сходы, паспяваць, патанцаваць. Жыхары вёскі калі напаткаюць нейкія незразумелыя ім справы, прыходзяць да настаўнікаў, каб даведацца аб той, ці другой справе. Вельмі часта пытаюць і аб сельскагаспадарчых справах.

Каб адказаць на іх пытанні кожны настаўнік павінен мець падставовую веду з агратэхнікі.

Такую веду можна набыць чытаючы сельскагаспадарчыя кніжкі, газеты, слухаць сельскагаспадарчыя парады праз радыё. Возьмем для прыкладу тыя школы, якія ў мінулым леце былі ў нашых садах. Цэлыя хмары розных вусеняў, матылёў і мошак знішчылі шмат пладавых дрэў, яблынь, груш, сліў. Усюды там, дзе на дапамогу інструктарам — садаводам прышлі настаўнікі і ў час было зроблена апырскванне дрэў хімічнымі сродкамі, сады былі захаваны ад знішчэння. Сяляне слухалі парад настаўнікаў і вельмі ахвотна іх выконвалі.

А самае галоўнае заключаецца ў тым, што яны ўсё часцей прыходзяць па парады, бачачы з боку настаўнікаў дапамогу.

Надыходзіць вясна.

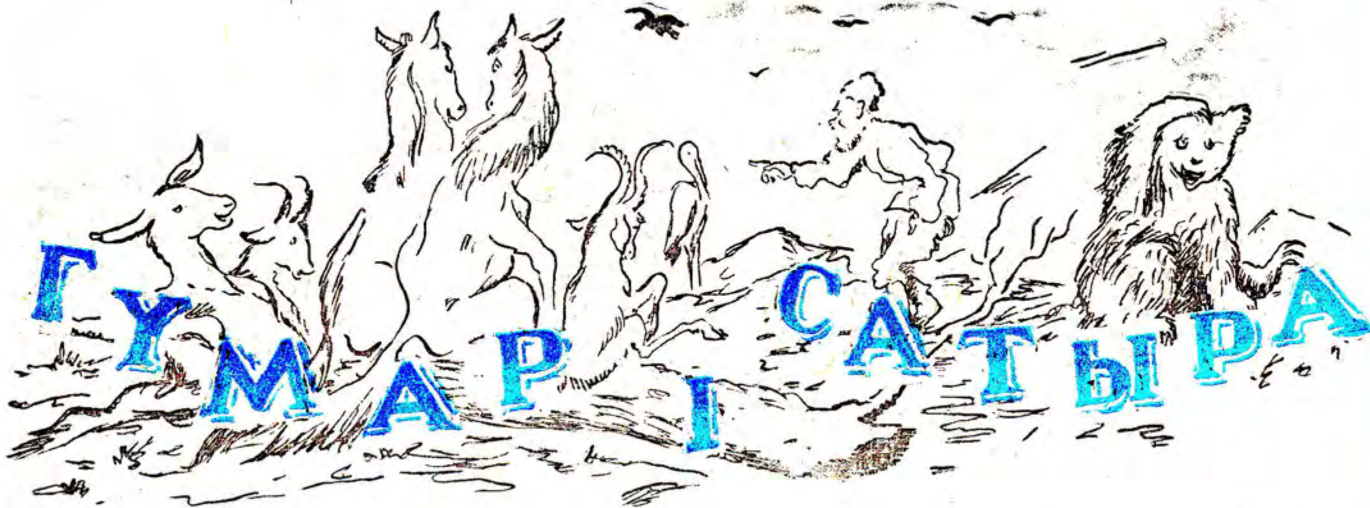
Настаўнікі павінны памагчы сялянам як найлепш падрыхтавацца да яе, каб восенню мець вялікі ўраджай.

Н. ПЕРАВОЙ
Зубава

РЭДАГУЕ КАЛЕГІЯ

Выдавецтва: РСВ „Праса"
Адрас рэдакцыі: гор Беласток, вуль Кілінская 7/1.
Тэлефоны: Гал. рэдактар і сакратарыят — 25-89. аддзелы рэдакцыі — 36-43
Умовы падпіскі: на 6 месяцаў — 15 зл 60 гр., на 3 месяцы — 7 зл 80 гр.
Падпіскі прымаюць паштовыя ўстановы і пісьманосцы.

Паліграфічнае Прадпрыемства ў Беластаку Т-7-1611

АДЗІНОКІ ГАРМОНІК

— Яшчэ ў восень мінулага года вецер скінуў дзве чарапіцы з даху вясковага клуба ў Дзятковічах, семятыцкага павету.

Не было каму паправіць — павесілі велізарны замок...

Дзень памалу на захад падаўся
Цёмны вечар на вуліцы стаў.
Каля клуба, што не адчыняўся,
Адзінокі гармонік зайграў.

Непрыемна яму і не люба
Аднаму між паўворкаў блукаць,
Ён шукае загадчыка клуба
І не можа ніяк адшукаць.

І куды-ж ты, каханы, зашыўся: —
З гукаў музыкі чуецца так. —
Эх, каб ты скрозь зямлю праваліўся,
Абібок, дармаед і лайдак".

Мал. А. Волкава.

Замежны гумар

Прыехаў „Дабрадзей"

Містэр Джэм Брэнквайн адправіўся ў паездку па Афрыцы з мэтай садзейнічаць «развіццю эканамічна адсталых раёнаў». Калі, пакінуўшы прыморскі горад, Брэнквайн паехаў углыб краіны, да яго слыху данесліся бесперапынныя трубныя сігналы. У першай-жа вёсцы Брэнквайн запытаўся ў аднаго з мясцовых жыхароў, што азначаюць гэтыя гукі. Негр адказаў:

— Трубы апавяшчаюць аб тваім прыбыцці.

Уцешаны містэр Брэнквайн расплыўся ў самазадаволенай усмешцы, але негр тутжа дадаў:

— ...каб усе паспелі схавацца.

«Фрышэр вінд».

АДГАДАНКА

— Летам у гарачыню ён, дзе халадок ... ... Зімой ён шукае, дзе горача.

Хто гэта дзе і кім працуе? Адказы дасылайце у „Ніву"

ЗОРКА ВЕНЕРА

Слова Багдановіча Апрац. Д. Багатырова.

Зорка Венера ўзышла над зямлёю
Светлыя згадкі з сабой прынясла.
Помніш, калі я спаткаўся з табою,
Зорка Венера ўзышла.

З гэтай пары я пачаў углядацца
У неба начное і зорку шукаў,
Ціхім каханнем к Табе разгарацца
З гэтай пары я пачаў.

Але растацца нам час наступае
Пэўна ўжо доля такая у нас.
Моцна кахаў я Цябе, дарагая,
Але растацца нам час.

Буду ў далёкім краю я нудзіцца,
У сэрца любоў затаіўшы сваю;
Кожную ночку на зорку дзівіцца,
Буду ў далёкім краю.

Глянь іншы раз на яе, у растанні
Там з ёй зліём мы пагляды свае.
Каб хоць на міг уваскрэсла каханне,
Глянь іншы раз на яе.

АНЕКДОТЫ

Як мужык ашукаў смерць

Аднойчы, калі мужык убачыў, што па яго ідзе смерць — аж пад бокі ўзяўся са смеху, ды кажа ёй проста ў вочы.

— „Чаму-ж ты дурненькая раней не прышла. Я-ж на цябе ўжо даўно чакаў". Смерць махнула касцістаю рукой і адказала: нашто-ж ты мне здаўся і пайшла ў панскі палац.

Мужык ад смеху ажно ў баразну пакаціўся — што ашукаў смерць.

Народная пагаворка

— Мальвіна, а чаму ў цябе ўсё рот раздзяўлены?

— Ах цётанька — я-ж гэтаму не вінавата. — Аднойчы ішла я па вуліцы ды нейкая раздзява аглобляю ў рот заехала.

прыслаў: КОРЕНЬ

У ШКОЛЕ

Юрка ўзрадаваны прыбег са школы. Мама пытае ад чаго ён такі вясёлы?

— Мамачка, я сёння з геаграфіі дастаў чацвёрку!

— Як-жа гэта? Ну і малайчына!

— Вельмі проста, мама, спачатку настаўнік паставіў двойку, а потым яшчэ інспектар двойку. Вось і разам чацвёрка!

прыспаў: УЛ. КОРХ

СЯБРУ - КРЫТЫКУ

Запомні, дружа, аксіёму:
Каб даваць — патрэбна мець,
Каб тлумачыць — разумець самому.
У цябе-ж
Не разбярэш —
Болей шкоды ці карысці,
Бо ні ўесці і ні ўгрызці.

С. ДЗЯРГАЙ

СЯМЕЙНАЯ НАРАДА

Сямейную нараду сабраную з выпадку вызначэння лёсу 17-гадовага Міколы адкрыў дзядуля Павал. Ён грукнуў кіем аб падлогу і даў слова матцы Міколы.

— Я думаю аддаць Колю на курсы бібліятэкараў, гэта добрая прафесія — сказала мама.

— Вось дык выдумала! — зыкрыкнула цётка — у нас, у Снежках — вёска беларуская, а ў бібліятэцы няма ніводнай беларускай кніжкі. Бібліятэкарка плача і наракае, бо загадчык павятовай бібліятэкі ў Бельску больш поўгода не аплочвае за памяшканне нанятае пад бібліятэку і з гэтай прычыны выходзяць вялікія непрыемнасці. Лепш было-б, калі-б мы прыдумалі для Колі больш падыходзячае месца.

— Можам паслаць Колю напрыклад на курсы загадчыкаў хат — чытальняў — нясмела запрапанавала старэйшая сястра.

Пакінце гэтую думку. У нас у Боцьках у хаце - чытальні няма культурна - асветнай работы. Там наладжваюць вечарынкі, на якіх п'юць водку, потым пачынаюць бойкі. Нічога, добрае месца выбралі вы для Колі — сказаў дзядуля.

— Лепш за ўсё будзе паслаць Колю ў Гайнаўку. Там ёсць ліцэй, па сканчэнні якога можна паступіць выкладчыкам — запрапанаваў стрыечны брат.

— О, восеннія мары! У школе ў Агародніках шыбы павыбіваты, ў класах холад, настаўніца чытае лекцыі ў кажушку, а ў вёсцы Краснова, Рада не дала нават кватэры настаўніку. Не, кар'ера настаўніка для Колі будзе не пад сілу — сказаў швагер.

— А чаму-б не спытаць нам Колі чым ён сам хацеў-бы быць — запрапанавала малодшая сястра.

Прапанова была прынята аднагалосна і позіркі ўсіх скіраваліся на Колю ў чаканні адказу.

Коля, апусціўшы галаву, вышаў на сярэдзіну пакоя і заікаючыся адказаў: Я хачу буць пісьменнікам...

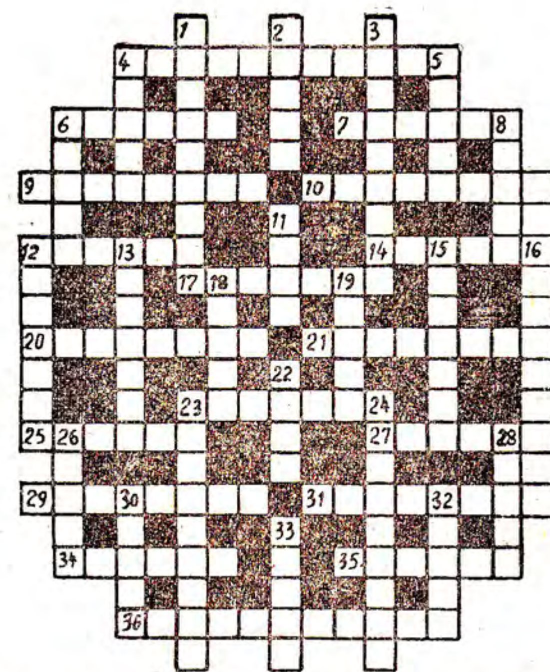
Дзядуля Павал са злосцю грымнуў кіём па стале ўскрыкнуўшы:

— Пашліце гэтага быка ў ПГР, хай там пабудзе на свежым паветры, паскача на кані сярод зялёных палёў, там яго пісьменніцкі твар хутка пакрыецца загарам. Калі будзе добра працаваць заслужыць на пуцёўку ў агратэхнічны тэхнікум і вывучыцца на агранома. А такіх пісьменнікаў як ты, у нас вельмі многа. Беластоцкі літаратурны клуб завалены аповесцямі і раманамі, аўтары якіх не ўмеюць ні пісаць ні думаць! Ох! Навошта-ж яшчэ і ён мае павялічваць іх лік?!

Дзядуля Павал, гэта чала век моцнай закваскі і ведае як гартаваць моладзь.

Дзядзька Лявонь

КРАСВОРД

Па гарызанталі: 4. Пераўтварэнне, пераход з адной формы ў другую. 6. Памер кнігі. 7. Рэдкасць. 9 Надмагільны помнік. 10. Гатунак шарсцяной тканіны. 12. Судна. 14. Расліна, якая паходзіць ад скрыжавання розных парод. 17 Грыб 20 Непрамакаемая тканіна 21. Лесахімічная спецыяльнасць. 23 Горад у Еўропе. 25. Чалавек схільны да чаго-небудзь. 27. Частка свету. 29 Прадукт перагонкі смалы. 31. Разведчык. 34. Пляцоўка з зямлі. 35. Сасуд. 36 Вучэбная ўстанова.

Па вертыкалі: 1. Адзінка вымярэння газападобных цел 2. Від сувязі. 3. Стан пакоя. 4. Марскі падарожнік. 5. Дэталь гадзінніка. 6. Сказ. 8. Горад Беларусі. 11. Гераіня драмы «Маскарад». 12. Сігнал небяспекі. 13. Навучэнец ваеннай школы. 15. Сілач. 16 Герой п'есы Карнейчука. 18. Горад у Полацкай вобласці. 19. Насякомае. 22. Матэрыял для аклейкі сцен. 23. Прыбор для вымярэння тэмпературы. 24 Вершаваны памер 26. Папярэдні ўзор чаго-небудзь. 28 Першая скрыпка ў аркестры. 30 Горад Эстонскай ССР. 32. Дарога. 33. Паэма Маякоўскага.